

**ИЗВЕШТАЈ
КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД ЗА
ТРЕЋИ КВАРТАЛ 2018. ГОДИНЕ**

Београд, Новембар 2018. године

САДРЖАЈ

I ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ БАНКЕ ЗА ТРЕЋИ КВАРТАЛ 2018. ГОДИНЕ

II ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ БАНКЕ ЗА ТРЕЋИ КВАРТАЛ 2018. ГОДИНЕ

III ОДЛУКА О УСВАЈАЊУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

IV ИЗЈАВЕ ОДГОВОРНИХ ЛИЦА

**ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ
БАНКЕ
ЗА ТРЕЋИ КВАРТАЛ 2018.
ГОДИНЕ**

Београд, Новембар 2018. године

САДРЖАЈ

1.	ПРИКАЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗАТЕЉА ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2018. ГОДИНЕ	3
2.	МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2018. ГОДИНЕ	4
3.	БАНКАРСКИ СЕКТОР И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ	5
4.	ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ	6
5.	ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2018. ГОДИНЕ	8
5.1.	Пословање са становништвом	10
5.2.	Пословање са привредом	13
5.3.	Управљање средствима-трезор	15
6.	БИЛАНС СТАЊА НА ДАН 30.09.2018. ГОДИНЕ	16
6.1.	Актива Банке на дан 30.09.2018. године	16
6.2.	Пасива Банке на дан 30.09.2018. године	17
6.3.	Дати кредити комитентима и депозити комитената на дан 30.09.2018. године	18
6.4.	Ванбилансне ставке на дан 30.09.2018. године	20
7.	БИЛАНС УСПЕХА ЗА ПЕРИОД ОД 01.01. ДО 30.09.2018. ГОДИНЕ	21
7.1.	Приходи и расходи по основу камата	22
7.2.	Приходи и расходи по основу накнада	23
7.3.	Остварени добитак из редовног пословања	23
7.4.	Показатељи пословања прописани законом	24
8.	ОПИС ГЛАВНИХ РИЗИКА И ПРЕТЊИ КОЈИМА ЈЕ ДРУШТВО ИЗЛОЖЕНО	24
9.	ЗНАЧАЈНИЈИ ПОСЛОВИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	24
10.	ОПИС ВАЖНИЈИХ ДОГАЂАЈА	25
11.	ОСНОВНИ ПОДАЦИ О РЕАЛИЗАЦИЈИ БИЗНИС ПЛАНА ЗА 2018. ГОДИНУ	25
11.1.	Планиране и остварене вредности биланса стања на дан 30.09.2018. године	27
11.2.	Планиране и остварене вредности биланса успеха за период 01.01.- 30.09.2018. године	28

Квартални извештај за трећи квартал 2018. године представља веродостојан приказ развоја и резултата пословања КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД Београд остварених у трећем кварталу, као и у првих девет месеци 2018. године.

1. ПРИКАЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗАТЕЉА ПОСЛОВАЊА У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2018. ГОДИНЕ

ОПИС	30.09.18.	31.08.18.	31.07.18.	30.06.18.	31.03.18.	2017.	2016.
БИЛАНС УСПЕХА (000 РСД)							
Добитак/губитак пре опорезивања	6.511.704	5.601.027	4.887.818	3.620.749	1.986.846	7.187.250	-8.377.636
Нето приходи од камата	9.568.106	8.532.810	7.451.209	6.229.880	3.098.218	12.446.197	13.462.734
Нето приходи од накнада	3.863.640	3.442.197	3.007.604	2.553.018	1.201.560	5.082.227	4.817.314
Оперативни трошкови	7.780.991	6.925.053	6.077.812	5.210.834	2.600.897	10.833.081	11.086.858
Нето приходи (+)/расходи (-) индиректних отписа пласмана и резервисања	167.751	-100.110	-132.019	-35.188	231.041	17.883	-14.907.539

ОПИС	30.09.18.	31.08.18.	31.07.18.	30.06.18.	31.03.18.	2017.	2016.
БИЛАНС СТАЊА (000 РСД)							
Билансна актива	389.695.845	389.740.798	381.616.778	380.551.714	367.061.517	369.183.538	400.017.469
Ванбилансно пословање	495.178.819	479.703.582	462.978.916	468.241.625	468.142.986	474.428.780	520.370.274
СТАНОВНИШТВО							
Кредити ¹	90.754.546	89.936.852	88.405.074	87.219.022	83.705.499	81.712.222	75.522.465
Депозити ²	256.014.885	254.171.435	251.488.778	249.739.581	244.420.569	241.210.420 ³	231.312.395
ПРИВРЕДА							
Кредити	73.328.803	68.625.104	73.804.341	75.002.636	69.431.410	71.725.704	74.083.897
Депозити	44.214.309	48.191.855	44.417.513	43.615.979	39.009.674	41.371.592 ⁴	78.300.568

ПОКАЗАТЕЉИ	30.09.18.	31.08.18.	31.07.18.	30.06.18.	31.03.18.	2017.	2016.
РАЦИО КРЕДИТИ/ДЕПОЗИТИ							
Бруто кредити/депозити (%)	59,82	57,60	61,30	61,39	60,72	61,30	58,74
Нето кредити/депозити (%)	56,14	53,88	57,15	56,19	55,43	56,11	50,70
КАПИТАЛ (000 РСД)	66.039.984	65.072.797	64.345.176	63.074.351	64.328.213	63.260.055	55.424.302
Адекватност капитала (%)	29,18	30,04	29,73	29,31	28,18	27,89	26,97
Број запослених	2.792	2.796	2.801	2.809	2.821	2.806	2.858
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ							
РОА (%)	2,3	2,2	2,2	1,9	2,2	1,9	-2,1
РОЕ – на укупан капитал (%)	13,6	13,2	13,2	11,5	12,5	11,9	-13,9
Нето каматна маржа на укупну активу (%)	3,38	3,41	3,42	3,35	3,36	3,28	3,30
Cost / income ратио (%)	57,93	57,83	58,11	59,3	60,49	61,80	60,65
Оперативни токови готовине (000 РСД)	8.201.604	7.478.816	6.758.286	5.473.709	3.199.418	9.231.864	7.987.047
Актива по запосленом (000 EUR)	1.179	1.179	1.154	1.147	1.099	1.111	1.134
Актива по запосленом (000 РСД)	139.576	139.392	136.243	135.476	130.118	131.569	139.964

1 Позиција кредити (становништво и привреда) не укључује остале пласмане и потраживања

2 Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

3 Од 01.01.2018. депозити микроклијената су пренети са пословне функције привреда на пословну функцију становништво, због чега се податак објављен у Годишњем извештају разликује-корекција урађена због упоредивости податка из 2017. са 2018. годином

4 Исто

2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2018. ГОДИНЕ

Тренд кретања инфлације у оквиру границе циљаних стопа до краја 2018. године ($3,0\% \pm 1,5\text{пп}$), настављен је и у трећем кварталу 2018. године. Међугодишња стопа инфлације на крају трећег квартала 2018. године износи 2,1%. Стопа међугодишње инфлације од почетка године је била у порасту да би у трећем кварталу забележила пад услед сезонског пада цена туристичких аранжмана и пада цена сирове хране. Са друге стране порасле су цене свежег поврћа и цене нафтних деривата.

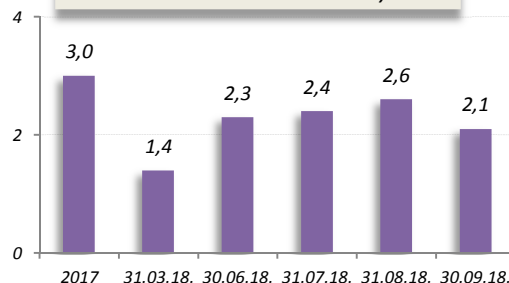
И током трећег квартала текуће године, динар није битније осцилирао у односу на евро. Курс динара је стабилизован на вредности од око 118 динара за један евро. Интервенције Народне банке Србије (НБС) на међубанкарском девизном тржишту (МДТ) су такође, утицале на стабилну вредност динара (нето откуп од око ЕУР 1.595 милиона до краја трећег квартала 2018. године).

НБС је од краја 2017. године до краја другог квартала 2018. године постепено снижавала референтну каматну стопу (РКС). Тренутно (октобар) НБС је задржала РКС на вредности 3,0%. Оваква одлука је донета имајући у виду очекивану инфлацију у наредном периоду. До краја године и у наредне две године, очекује се кретање инфлације око централне вредности циља (3,0%).

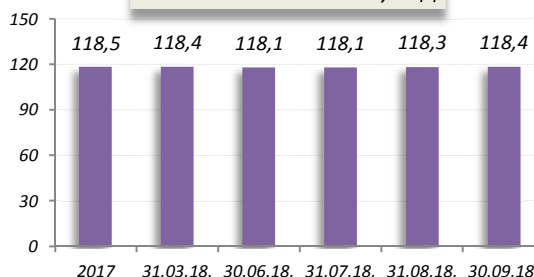
НБС очекује да стопа раста привреде буде 4,0% (планирано 3,5%) што је подржано растом кредитне активности банака и већим приливом страних директних инвестиција.

Дешавања у међународном окружењу, кретање светске цене нафте, очекивано заостравање монетарне политике Федералних резерви САД, захтевају даљу опрезност у вођењу монетарне политике. Раст новог протекционизма у међународној трговини утицао је на нову неизвесност на међународном финансијском тржишту.

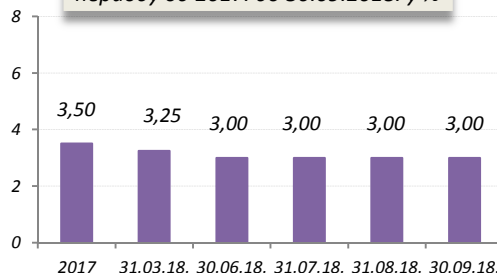
Годишња стопа инфлације у периоду од 2017. до 30.09.2018. у %

Курс РСД/ЕУР у периоду од 2017. до 30.09.2018. у РСД

Референтна каматна стопа НБС у периоду од 2017. до 30.09.2018. у %

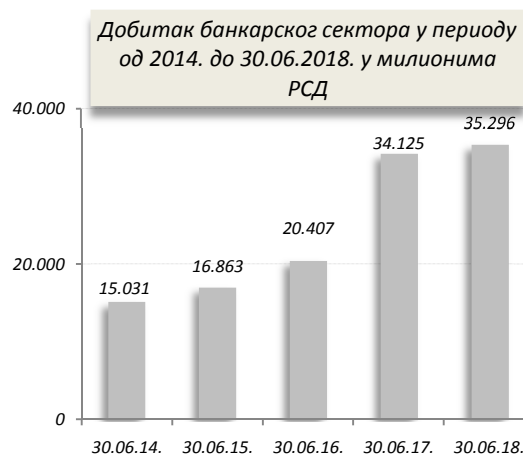
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ

Банкарски сектор Републике Србије, на крају другог квартала 2018. године, чини укупно 28 банака са укупном активношћу од 3.476,4 милијарде динара и укупним капиталом од 663,4 милијарде динара. Десет највећих банака по билансној активи учествује са 78,7% у укупној активи сектора. Нето резултат пре пореза банкарског сектора, у току првог полугодишта 2018. године, повећан је 3,4% у односу на исти период претходне године. Адекватност капитала банкарског сектора на крају другог квартала 2018. године износи 22,9%³. Према доступним неревидираним финансијским извештајима Банка је, у банкарском сектору на крају другог квартала, треће рангирана по обиму билансне активе и пета по висини добитка пре пореза.

Банкарски сектор у Републици Србији је остварио благи раст билансне активе на крају другог квартала 2018. године у односу на крај 2017. године од 3,2%. Укупни капитал сектора, на крају другог квартала 2018. године смањен је 0,6% у односу на крај 2017. године.

Наставак стабилних пословних активности и током другог квартала текуће године, утицали су да Банка углавном задржи учешће у укупној билансној активи банкарског сектора на нивоу од 10,9% и 9,5% укупног капитала банкарског сектора Србије на крају другог квартала 2018. године у односу на крај 2017. године.

На дан 30.06.2018. године остварен је позитиван нето финансијски резултат, пре опорезивања, у износу од 35,3 милијарде динара. У посматраном периоду 24 банке су пословале позитивно са укупним добитком 36,0 милијарди динара, док су 4 банке пословале негативно са укупним губитком од 0,7 милијарди динара.

³ НБС, кључни макроруденцијални индикатори РС

4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ

Управни одбор Банке је формиран у складу са Законом о банкама и Уговором између акционара–Републике Србије и групе међународних финансијских институција (EBRD, IFC, DEG, SwedFund) и чини га осам чланова, укључујући и председника, од којих су два члана лица независна од Банке. Чланове Управног одбора Банке именује Скупштина акционара Банке на период од четири године.

Надлежности Управног одбора Банке дефинисане су чланом 73. Закона о банкама и чланом 27. Статута Банке. Чланови Управног одбора Банке на дан 30. септембар 2018. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
Мила Коругић Милошевић	Председник Управног одбора
Мирјана Ђојбашић	Члан, представник Републике Србије
Марија Сокић	Члан, представник Републике Србије
Andreas Klingel	Члан, представник ЕБРД
Philippe Delpal	Члан, представник ЕБРД
Khosrow Zamani	Члан, представник ИФЦ
Оливера Матић Брбора	Независни члан
Javed Hamid	Независни члан

Извршни одбор се састоји од председника Извршног одбора, заменика председника Извршног одбора и чланова. Мандат чланова Извршног одбора Банке укључујући и председника и заменика председника је четири године од дана именованја.

Надлежности Извршног одбора дефинисане су чланом 76. Закона о банкама и чланом 31. Статута Банке.

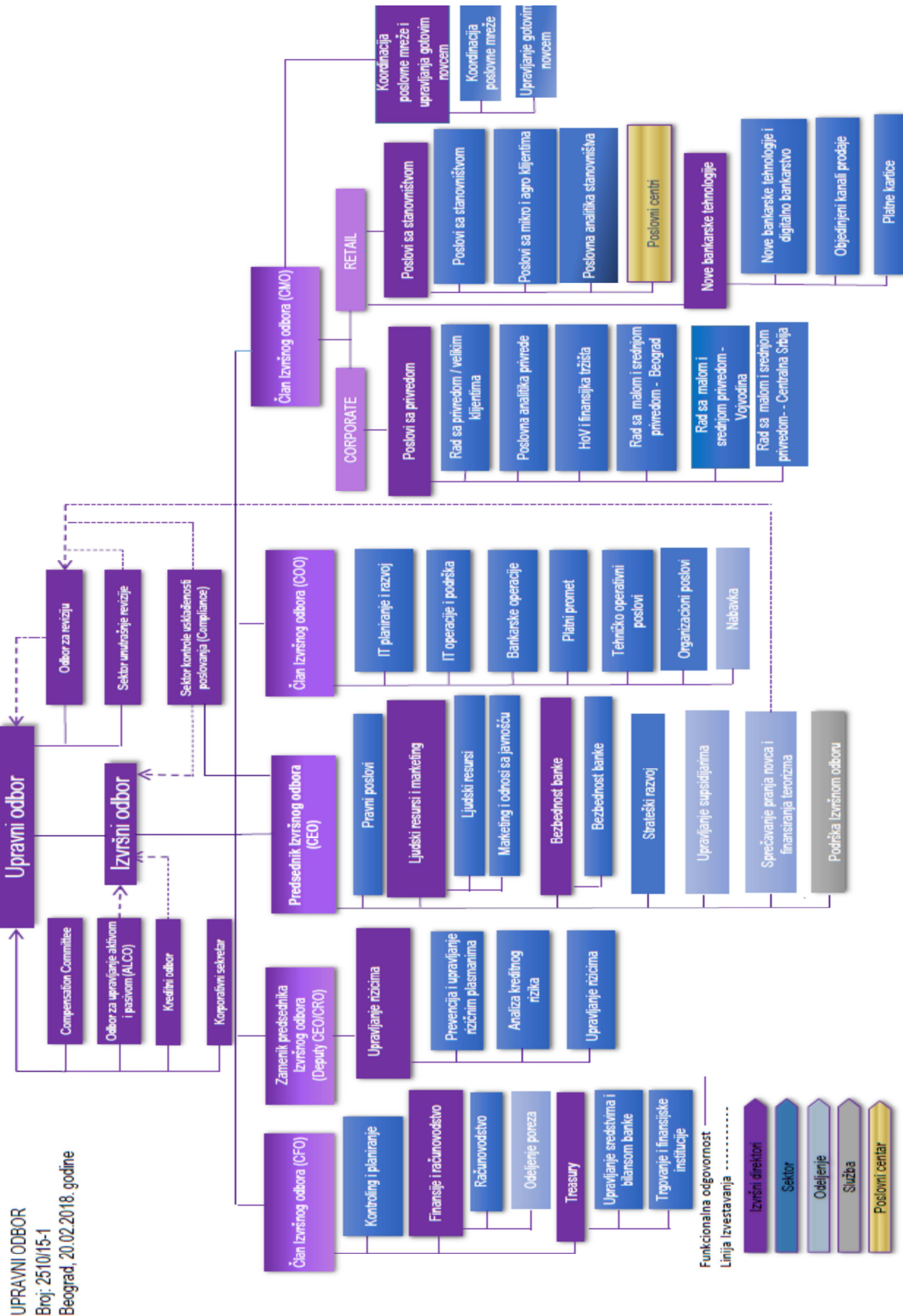
Чланови Извршног одбора Банке на дан 30. септембар 2018. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
Др Владимир Медан	Председник
Слађана Јелић	Заменик председника
Драгиша Станојевић	Члан
Др Мирослав Перић	Члан

Одбор за праћење пословања Банке чине три члана, од којих су два чланови Управног одбора Банке који имају одговарајуће искуство из области финансија. Један члан Одбора за праћење пословања је лице независно од Банке. Чланови Одбора се бирају на период од четири године.

Дужности Одбора за праћење пословања дефинисане су чланом 80. Закона о банкама и чланом 34. Статута Банке. Чланови Одбора за праћење пословања на дан 30. септембар 2018. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
Мирјана Ђојбашић	Председник
Andreas Klingel	Члан
Милена Ковачевић	Члан

Напомена: Организациона шема Банке на дан 30.09.2018. године

У току првог квартала 2018. године Банка је спровела реорганизацију пословне функције Послови са привредом у циљу повећања ефикасности, ефективности и продуктивности рада.

Реорганизација пословне функције Послови са привредом извршена је 02.03.2018. и у склопу ових активности извршене су:

- организационе промене,
- кадровске промене,
- промене у пословним процесима и активностима као и
- промене управљачке структуре.

Спроведена реорганизација је резултирала смањењем броја организационих делова у сегменту малих и средњих предузећа, претходних пет Пословно корпоративних центара (Београд, Нови Сад, Ужице, Ниш, Крагујевац) реорганизовано је у три Сектора за рад са малом и средњом привредом (Београд, Војводина и Централна Србија).

Поред наведеног, Банка је у циљу убрзања кредитног процеса и ефикаснијег рада извршила и децентрализацију процеса кредитне анализе. Уместо централизоване кредитне анализе, кредитна анализа је спојена са продајном функцијом у оквиру тимова при Секторима за рад са малом и средњом привредом.

У циљу остваривања планских циљева планирани буџети за реализацију пословних активности су „спуштени“ на Секторе односно тимове у оквиру Сектора, тако да су директори Сектора и вође тимова одговорни за реализацију додељених буџета.

5. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2018. ГОДИНЕ

ОПИС	30.09.18.	31.08.18.	31.07.18.	30.06.18.	31.03.18.	2017.	2016.
БИЛАНС СТАЊА (000 РСД)							
Билансна актива	389.695.845	389.740.798	381.616.778	380.551.714	367.061.517	369.183.538	400.017.469
Ванбилансно пословање	495.178.819	479.703.582	462.978.916	468.241.625	468.142.986	474.428.780	520.370.274
СТАНОВНИШТВО							
Кредити ⁴	90.754.546	89.936.852	88.405.074	87.219.022	83.705.499	81.712.222	75.522.465
Депозити ⁵	256.014.885	254.171.435	251.488.778	249.739.581	244.420.569	241.210.420 ⁶	231.312.395
ПРИВРЕДА							
Кредити	73.328.803	68.625.104	73.804.341	75.002.636	69.431.410	71.725.704	74.083.897
Депозити	44.214.309	48.191.855	44.417.513	43.615.979	39.009.674	41.371.592 ⁷	78.300.568

На дан 30.09.2018. године билансна актива Банке износи 389.695,8 милиона динара и повећана је за 20.512,3 милиона динара или 5,6% у односу на крај 2017. године.

Ванбилансна актива повећана је за 4,4% у трећем кварталу 2018. године, и на крају септембра ове године износи 495.178,8 милиона динара.

⁴ Позиција кредити (становништво и привреда) не укључује остале пласмане и потраживања

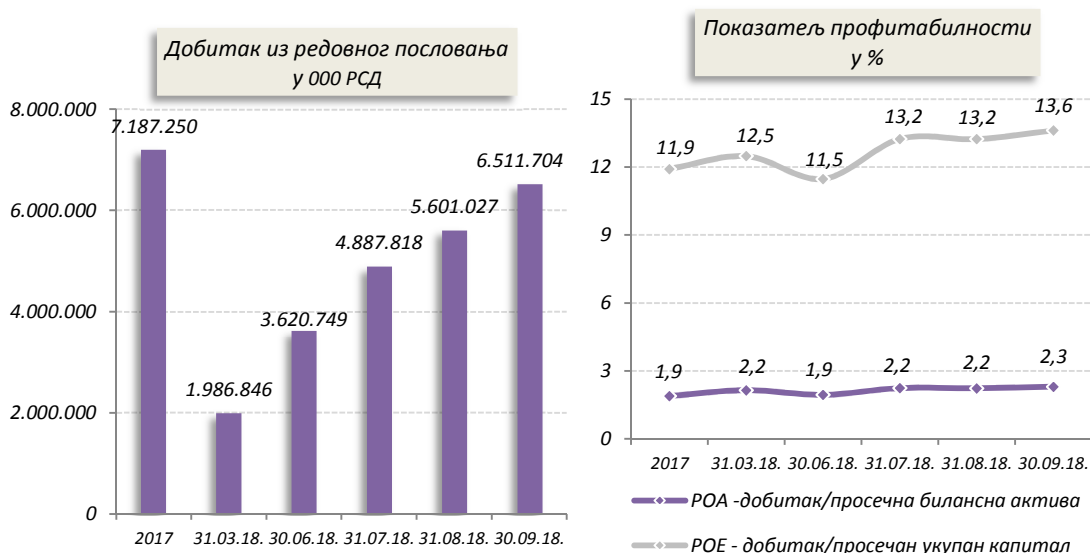
⁵ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

⁶ Од 01.01.2018. депозити микроклијената су пребачени са пословне функције привреда на пословну функцију становништво, због чега се податак објављен у Годишњем извештају разликује -корекција урађена због упоредивости податка из 2017. са 2018. годином

⁷ Исто

У првих девет месеци 2018. године Банка је смањила задужење кроз кредитне линије за износ 4.234,6 милиона динара у односу на стање на крају 2017. године (-57,3%). У истом периоду Банка је забележила раст депозита (без осталих обавеза и кредитних линија) у износу од 18.710,2 милиона динара или 6,5%. У структури наведене промене, депозити становништва су повећани за 14.804,5 милиона динара, док су депозити правних лица (предузећа и финансијске организације) повећани за износ од 3.905,7 милиона динара. У наведеним променама садржан је и ефекат стабилизације вредности динара у односу на евро и депресијације у односу на швајцарски франак (2,7%) од почетка године до краја трећег квартала 2018. године.

ОПИС	30.09.18.	31.08.18.	31.07.18.	30.06.18.	31.03.18.	2017.	2016.
БИЛАНС УСПЕХА (000 РСД)							
Добитак/губитак пре опорезивања	6.511.704	5.601.027	4.887.818	3.620.749	1.986.846	7.187.250	-8.377.636
Нето приходи од камата	9.568.106	8.532.810	7.451.209	6.229.880	3.098.218	12.446.197	13.462.734
Нето приходи од накнада	3.863.640	3.442.197	3.007.604	2.553.018	1.201.560	5.082.227	4.817.314
Оперативни трошкови	7.780.991	6.925.053	6.077.812	5.210.834	2.600.897	10.833.081	11.086.858
Нето приходи (+)/расходи (-) индиректних отписа пласмана и резервисања	167.751	-100.110	-132.019	-35.188	231.041	17.883	-14.907.539
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ							
РОА (%)	2,3	2,2	2,2	1,9	2,2	1,9	-2,1
РОЕ – на укупан капитал (%)	13,6	13,2	13,2	11,5	12,5	11,9	-13,9
Нето каматна маржа на укупну активу (%)	3,38	3,41	3,42	3,35	3,36	3,28	3,30
Cost / income рацио (%)	57,93	57,83	58,11	59,33	60,49	61,80	60,65
Оперативни токови готовине (000 РСД)	8.201.604	7.478.816	6.758.286	5.473.709	3.199.418	9.231.864	7.987.047
Актива по запосленом (000 ЕУР)	1.179	1.179	1.154	1.147	1.099	1.111	1.134
Актива по запосленом (000 РСД)	139.576	139.392	136.243	135.476	130.118	131.569	139.964

Банка је у првих девет месеци ове године, у односу на исти временски период претходне године остварила већи износ профита. Остварени добитак пре опорезивања у периоду од 01.01. до 30.09.2018. године износи 6.511,7 милиона динара, што у односу на исти период претходне године

представља повећање од 813,6 милиона динара (14,3%). Остварени добитак обезбедио је Банци, на крају трећег квартала 2018. године, принос на укупан капитал од 13,6%, односно принос на билансну активу од 2,3%.

На остварење добитка у трећем кварталу 2018. године, у односу на исти период прошле године, утицало је смањење осталих прихода у износу од 470,7 милиона динара и остварење добитка по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности у износу од 526,5 милиона динара (продаја два НПЛ пласмана). Такође, остварени су нето приходи по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности у износу од 167,8 милиона динара за разлику од истог периода прошле године када су забележени расходи од 216,9 милиона динара. Од позитивних ефеката присутан је и пораст нето добитка по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности у износу 97,8 милиона динара и пораст нето добитка по основу промене фер вредности финансијских инструмената у износу од 38,0 милиона динара.

Услед раста обима пословања, а незнатне промене броја запослених у првих девет месеци 2018. године повећана је актива по запосленом у Банци са 131,6 милиона динара (31.12.2017.), на 139,6 милиона динара на крају трећег квартала 2018. године.

На крају трећег квартала текуће године „Cost income ratio“ (CIR) износи 57,93%, док је на крају 2017. године износио 61,80%.

5.1. Пословање са становништвом

У трећем кварталу пословање са становништвом наставило је позитивне трендове из претходног периода и остварило, по већини показатеља, изузетне резултате. Банка је креирала нове производе, унапредила процедуре и технолошка решења што ће довести до већег задовољства клијената због бољих производа и бржег одобравања пласмана.

Кредити

За првих девет месеци 2018. године реализовано је 34,3 милијарде динара кредита, што је 15,1% више у односу на исти период прошле године. Реализација у трећем кварталу износила је приближно као и у другом, око 12 милијарди динара, што је изузетан резултат с обзиром на сезону годишњих одмора.

Реализација је већа у свим сегментима у односу на првих девет месеци прошле године.

Највеће повећање реализације је остварено код **стамбених кредита** (37%) пошто је актуелна понуда унапређена у односу на прошлогодишњу и прилагођена потребама клијената. Актуелна понуда је додатно унапређивана у циљу прилагођавања тржишним околностима. Банка је и ове године одобравала субвенционисане кредите професионалним војним лицима чиме постепено повећава кредитирање овог сегмента клијената. Додатно, а имајући у виду присутан тренд пада каматних стопа на тржишту, Банка примењује политику задржавања клијената са циљем очувања квалитета и износа портфолија.

У сегменту **готовинских кредита** раст реализације износи 11%. Реч је о сегменту са најизраженијом конкуренцијом, где се понуда базира на великим износима и дугим роковима без „чврстих“ колатерала односно средстава обезбеђења, уз повољне каматне стопе. Такође, понуда се све више базира на персонализованим понудама за специфичне групе клијената, а посебно за клијенте са већим примањима. Велика пажња посвећује се и кредитима за пензионере пошто чине значајан број клијената. У трећем кварталу 2018. године настављен је раст тржишног учешћа Банке у сегменту

готовинских кредита и сада износи 7,4% (по последњим доступним подацима на дан 31.8.2018. године).

У **агро бизнису** реализација кредита је већа за 16% у односу на исти период прошле године. Од почетка марта ове године у понуди су атрактивни производи који су пуну афирмацију доживели у другом и трећем кварталу текуће године. У првом кварталу ове године, по обичају, доминирали су кредити из понуде Банке, док је у другом и трећем кварталу значајно учешће субвенционисаних кредита у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде, локалним самоуправама и дилерима пољопривредне механизације. У договору са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде Банка се активно укључила у промоцију и подршку финансирања пројеката из ИПАРД фондова Европске уније. У трећем кварталу 2018. године настављен је раст тржишног учешћа Банке у сегменту агро кредита и сада износи 13,9% (по последњим доступним подацима на дан 31.8.2018. године).

Повећање реализације у **микро бизнису** износи 16% захваљујући редовним, као и посебно дизајнираним акцијским производима, с којима смо подигли квалитет понуде. Овај сегмент обухвата предузетнике и микро предузећа. За микро предузећа не постоје тржишни подаци, док је у сегменту предузетника у трећем кварталу 2018. године задржано тржишно учешће Банке на нивоу од 9,1% (по последњим доступним подацима на дан 31.8.2018. године).

Од почетка године највише је реализовано готовинских кредита (учествују са 52% у укупној реализацији), затим следе кредити микро бизнису (24%), пољопривредницима (13%) и стамбени кредити (11%). Од укупно реализованих кредита 65% је без валутне клаузуле, већином готовинских кредита.

Све наведено довело је до раста нето стања пласмана становништву за 9,0 милијарди динара у односу на 31.12.2017. године. У структури нето стања опада учешће стамбених кредита, а повећава се учешће осталих, профитабилнијих производа.

СТРУКТУРА НЕТО СТАЊА НА ДАН 30.9.2018.

Депозити⁸

За првих девет месеци 2018. године депозити становништва порасли су за 14,8 милијарди динара, од чега је раст у првом кварталу износио 3,2 милијарде динара, у другом 5,3 милијарде динара, а у трећем 6,3 милијарде динара.

⁸ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

За првих осам месеци 2018. године, остварен је раст укупних девизних депозита становништва на банкарском тржишту Србије (без микро предузећа) од 376 милиона евра, док је Банка растом од 55 милиона евра задржала лидерску позицију на тржишту са тржишним учешћем од 18,6%. (по последњим доступним подацима на дан 31.8.2018. године).

Ако посматрамо класичну девизну штедњу грађана, иста је порасла 50,5 милиона евра за првих девет месеци ове године, по кварталима 12,4; 18,3 и 19,8 милиона евра.

*Приказана девизна штедња не укључује наменске девизне рачуне (пензионере) и предузетнике

У девизној штедњи становништва благо опада учешће орочене штедње (рочности 12 месеци и дуже) и износи 32%, а повећано је учешће а виста штедње које сада износи 64%. Доминирају штедни улози до износа од 50.000 евра (у броју преко 99%, у износу 76%).

Након вишегодишњег пада, пасивне каматне стопе на девизну штедњу становништва сада стагнирају (31.12.2017.-0,25%, а 30.9.2018.-0,22%). У наредном периоду очекује се наставак стагнације или благи раст пасивних каматних стопа. Банка је и даље препозната од стране клијената као институција од највећег поверења, стога депозити константно расту.

Остали производи

Фокус је на повећању броја клијената у свим сегментима, а посебно у најважнијем-броју физичких лица са редовним примањима преко текућег рачуна (тренутно имамо око 405.000 клијената). Ови клијенти представљају срж пословања са становништвом и основа су за раст кредитне активности, а посебно за дозвољена прекорачења по текућем рачуну, пошто су иста најпрофитабилнији производ, а користи их сваки трећи клијент.

„Сетови рачуна“ за микро бизнис који су уведени у понуду крајем 2017. године доживели су пуну афирмацију у 2018. години (око 8.000 клијената је отворило „сет рачун“ за првих девет месеци). „Сетови рачуна“ за грађане настављају са освајањем тржишта, за првих девет месеци 2018. године отворено је скоро 74.000 „сет рачуна“. Настављамо дигитализацију пословања, уведен је нови производ „Ком4Рау“-плаћање преко интернета за кориснике електронског банкарства. Успостављена је сарадња са „RIA Money Transfer“ (трансфер новца).

Пословна мрежа

Пословање у сегменту становништва обављамо у 202 експозитуре по чему смо лидер на тржишту у покривености истог и доступности клијентима. Клијентима су доступна 272 банкомата и око 13.500 пос терминала, по чему смо такође један од лидера на тржишту. Имајући у виду потребе клијената, Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитуре, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем радног времена и сл.

Профитабилност

Због свих предузетих пословних активности пословање са становништвом остварило је укупне нето приходе од камата и накнада у износу од 7.324,3 милиона динара што представља раст од 9,2% у односу на исти период прошле године.

5.2. Пословање са привредом

Тржиште-основне тенденције

У трећем кварталу 2018. године настављен је тренд снижавања динарских каматних стопа упркос стабилизацији референтне каматне стопе Народне банке Србије, као и снижавања каматних стопа код кредита са валутним знаком.

Кредитни стандарди банака за новоодобрене кредите привреди, који су ублажени у 2017. години и у првој половини 2018. године, остали су непромењени и у трећем кварталу 2018. године и то првенствено за мала и средња предузећа, а у мањој мери и за велика предузећа. Посматрано према рочности и валути, ублажавање стандарда је присутно код краткорочног и дугорочног динарског кредитирања привреде, као и краткорочног кредитирања привреде у девизном знаку. Банке исказују и већу спремност за преузимање ризика приликом кредитирања привреде (посебно у делу колатерализације кредита).

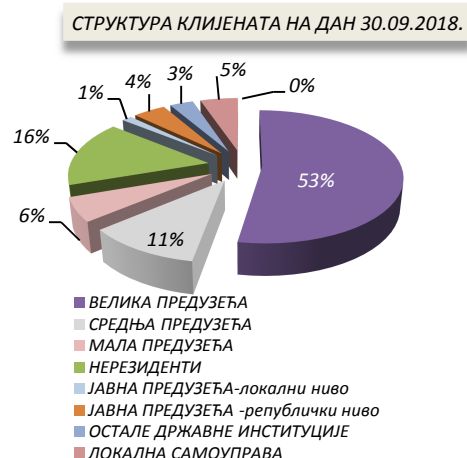
У трећем кварталу 2018. године, након иницијалног пада, дошло је до стабилизације нивоа кредита привреде. На нивоу банкарског сектора ниво бруто кредита виши је у односу на крај 2017. године (укупно привредна друштва и јавна предузећа забележила су раст за 0,2%, односно 2,2 милијарде динара).⁹

Кредити¹⁰

Реализација новоодобрених кредита у 2018. години већа је за 3,8 милијарди динара у односу на исти период 2017. године (0,7 милијарди динара нижа у сегменту великих корпоративних клијената и 4,5 милијарди динара виша у МСП сегменту). У портфолиу Банке дошло је до раста учешћа великих корпоративних клијената са 75,2% (на крају 2017. године) на 76,4%.

⁹ НБС, Консолидовани биланс банкарског сектора, август 2018.

¹⁰ Позиција датих кредита и депозита не укључује остале пласмане

Каматна стопа на кредите индексиране у ЕУР је и даље значајно нижа у односу на кредите у динарима што је у условима стабилног курса био опредељујући фактор тржишта за већом тражњом кредита са валутним знаком у односу на динарске кредите. Сходно томе, учешће динарских кредита у портфолију на крају трећег квартала 2018. године остало је на ниском нивоу од свега 8,9%.

У погледу конкуренције током трећег квартала 2018. године најактивније су биле Banca Intesa a.d. Beograd, UniCredit banka Srbija a.d. Beograd, Raiffeisen banka a.d. Beograd, Societe Generale Banka a.d. Beograd, уз повремене акције на тржишту и следећих банака: ProCredit a.d. Beograd и Erste banka a.d. Novi Sad. Код свих конкурената је приметан флексибилнији приступ (каматне стопе, рокови доспећа, тражени инструменти обезбеђења) при одобравању кредита.

Депозити ¹¹

Високо учешће трансакционих депозита од 69% укупних депозита привреде резултира нижим расходима од камата и позитивно утиче на резултат Банке.

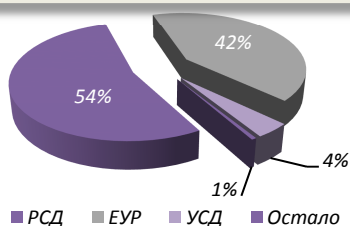

На висину депозита привреде у 2018. години утицала је и одлука Банке да се депозити микроклијената, у износу од 11,2 милијарде динара, од 01.01.2018. године евидентирају у оквиру депозита становништва.

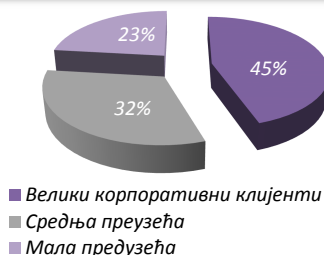
Напомена: висина депозита привреде на дан 31.12.2016. године под утицајем је једног појединачног депозита.

¹¹ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

ВАЛУТНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 30.09.2018.

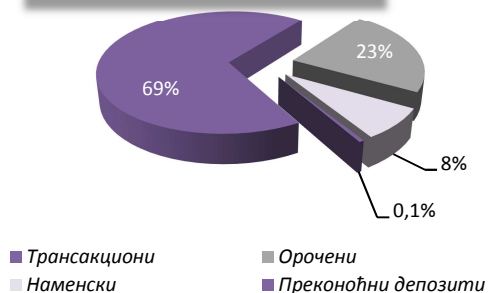

СТРУКТУРА ДЕПОНЕНАТА НА ДАН 30.09.2018.

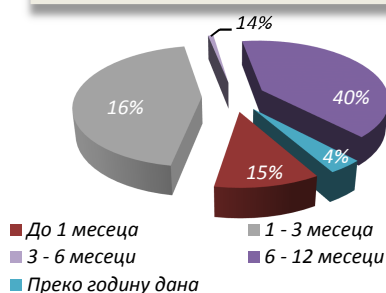

Наротела: Приказ структуре депонената урађен је на основу интерне сегментације клијената.

РОЧНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 30.09.2018.

РОЧНА СТРУКТУРА ОРОЧЕНИХ ДЕПОЗИТА НА ДАН 30.09.2018.

5.3. Управљање средствима-Трезор

Активност пословне функције Трезор усмерена је на активно управљање средствима и ликвидношћу уз обезбеђење несметаног функционисања Банке, њених клијената и испуњења свих регулаторних захтева.

Током трећег квартала 2018. године Народна банка Србије задржала је референтну каматну стопу на нивоу од 3,0%, док су приноси на домаће државне хартије од вредности услед мањих обима аукција и услед значајно мање понуде на тржишту наставили да се смањују. Инострана тржишта карактеришу и даље негативне каматне стопе на ЕУР и ЦХФ, што је имајући у виду расположива средства, представљало веома значајан изазов у управљању ликвидношћу. ФЕД (Федералне резерве САД-а) је повећао референтну каматну стопу на УСД за додатних 0,25 п.п. и она тренутно износи 2,25% чиме је створена значајна разлика у односу на европске валуте. До краја године се очекује даље повећање ове референтне каматне стопе.

У 2018. години, ликвидносна позиција Банке била је веома стабилна. Током трећег квартала 2018. године остварење динарске обавезне резерве било је 100,05%, а остварење девизне обавезне резерве 100,21%, док су преостала ликвидна средства пласирана претежно у државне хартије од вредности Републике Србије, затим кроз седмодневне реверзне РЕПО операције и преконоћне депозите са Народном банком Србије као и кроз краткорочне позајмице на међубанкарском тржишту.

У току трећег квартала 2018. године Банка је учествовала на 3 од укупно одржаних 5 примарних аукција динарских државних хартија од вредности. Аукције државних хартија од вредности деноминираних у ЕУР нису одржаване. Поред тога, закључивши 34 трансакције, Банка је у трећем кварталу 2018. године била значајан учесник на секундарном тржишту државних хартија од вредности Републике Србије.

Све наведене активности су резултирале остварењем прихода изнад планом дефинисаних величина.

Стратегија функције Трезора у наредном периоду биће опрезно упошљавање ликвидних средстава у безриичне и нискоризичне финансијске инструменте, унапређење методологије трансферних цена и заједнички рад на проширењу депозитне базе клијената у циљу прикупљања нових извора средстава.

6. БИЛАНС СТАЊА НА ДАН 30.09.2018. ГОДИНЕ

6.1. Актива Банке на дан 30.09.2018. године

(У 000 РСД)

Р.Б.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	30.09.2018.	31.12.2017.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=3/4
1	Готовина и средства код централне банке	52.340.197	49.840.887	105,0
2	Заложена финансијска средства	-	-	-
3	Потраживања по основу деривата	1.380	-	-
4	Хартије од вредности	131.899.460	117.288.767	112,5
5	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	22.174.345	29.543.789	75,1
6	Кредити и потраживања од комитената	164.376.387	153.897.367	106,8
7	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-
8	Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-
9	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-
10	Инвестиције у зависна друштва	2.611.859	2.611.859	100,0
11	Нематеријална имовина	397.330	460.263	86,3
12	Некретнине, постројења и опрема	5.480.926	5.655.248	96,9
13	Инвестиционе некретнине	1.912.870	1.988.608	96,2
14	Текућа пореска средства	-	-	-
15	Одложена пореска средства	1.403.452	857.096	163,7
16	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	241.148	241.148	100,0
17	Остала средства	6.856.491	6.798.506	100,9
	УКУПНО АКТИВА (од 1 до 17)	389.695.845	369.183.538	105,6

Билансна актива Банке на крају трећег квартала 2018. године повећана је за 20.512,3 милиона динара односно 5,6%.

У структури приказаних билансних позиција доминира повећање хартија од вредности, које су повећане током првих девет месеци 2018. године за 14.610,7 милиона динара односно 12,5%. Највећи део (преко 83%) поменутог раста је резултат повећања хартија од вредности расположивих за продају - динарских обвезница Републике Србије (повећање за 12.197,6 милиона динара).

Кредити и потраживања од комитената повећани су за 10.479,0 милиона динара, односно 6,8%, док су кредити и потраживања од банака и других финансијских организација смањени за 7.369,4 милиона динара. На дан 30.09.2018. године укупни пласмани и потраживања од комитената и банака износе 186.550,7 милиона динара, што чини 47,9% укупне билансне активе.

Током првих девет месеци 2018. године, позиција готовина и средства код централне банке бележи повећање у износу од 2.499,3 милиона динара односно 5,0%. Повећање поменуте позиције је узроковано углавном повећањем стања жиро рачуна у посматраном периоду за 2.758,3 милиона динара. Девизна готовина у благајни је смањена за 919,5 милиона динара као и готовина у благајни у динарима за 747,5 милиона динара. Остали елементи позиције готовине (девизна обавезна резерва и остала девизна новчана средства) повећани су за 1.408,0 милиона динара.

6.2. Пасива Банке на дан 30.09.2018. године

(У 000 РСД)

Р.Б.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	30.09.2018.	31.12.2017.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=3/4
1	Обавезе по основу деривата	-	7.845	-
2	Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	3.634.651	4.532.505	80,2
3	Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	307.891.297	292.471.640	105,3
4	Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-
5	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-
6	Обавезе по основу хартија од вредности	-	-	-
7	Субординиране обавезе	-	-	-
8	Резервисања	1.528.908	1.368.051	111,8
9	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	-	-	-
10	Текуће пореске обавезе	-	-	-
11	Одложене пореске обавезе	610.675	-	-
12	Остале обавезе	9.990.330	7.543.442	132,4
	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 1 до 12)	323.655.861	305.923.483	105,8
	КАПИТАЛ			-
13	Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	100,0
14	Сопствене акције	-	-	-
15	Добитак	7.390.704	8.137.249	90,8
16	Губитак	-	-	-
17	Резерве	18.614.730	15.088.256	123,4
18	Нереализовани губици	-	-	-
19	Учешћа без права контроле	-	-	-
20	УКУПНО КАПИТАЛ (од 13 до 19)	66.039.984	63.260.055	104,4
	УКУПНО ПАСИВА (од 1 до 19)	389.695.845	369.183.538	105,6

Укупне обавезе Банке на крају трећег квартала 2018. године износе 323.655,9 милиона динара и чине 83,1% укупне пасиве (31.12.2017: 82,9%). Истовремено, укупан капитал износи 66.040,0 милиона динара и учествује у укупној пасиви 16,9% (31.12.2017: 17,1%). Укупне обавезе повећане су у односу на крај претходне године за 17.732,4 милиона динара или 5,8%, док је укупан капитал повећан за 2.779,9 милиона динара односно 4,4%. У посматраном периоду, Банка је повећала резерве у износу 3.526,5 милиона динара или 23,4%.

Позиција депозити и остале финансијске обавезе према комитентима повећана је у извештајном периоду за 15.419,7 милиона динара или 5,3%, док је позиција депозити и остале финансијске обавезе према банкама смањена у односу на крај претходне године за 897,9 милиона динара или 19,8%. Позиција осталих обавеза је повећана за 2.446,9 милиона динара или 32,4%.

Позиција резервисања је у току три квартала 2018. године повећана у износу од 160,9 милиона динара услед повећања резервисања за обавезе и повећања резервисања за губитке по ванбилансној активи у износу од 114,5 милиона динара.

У току трећег квартала 2018. године настављено је смањење ино кредитних линија, у нето противвредности од 4.234,6 милиона динара односно 57,3%, тако да стање динарске противвредности предметних обавеза на дан 30.09.2018. године износи 3.157,6 милиона динара.

У структури билансне пасиве укупни депозити и остале финансијске обавезе према банкама и комитентима износе 311.525,9 милиона динара, што чини 79,9% укупне билансне пасиве, при томе бележећи повећање у односу на крај претходне године од 14.521,8 милиона динара или 4,9%.

6.3. Дати кредити комитентима и депозити комитената на дан 30.09.2018. године

Најзначајнија категорија билансне aktive, дати кредити комитентима (без осталих пласмана и потраживања), забележила је повећање од 10.590,3 милиона динара. Ниво одобрених кредита комитентима, на дан 30.09.2018. године, под значајним је утицајем пласмана становништву, који су на крају трећег квартала 2018. године достигли износ од 90.754,5 милиона динара, што представља раст од 11,1%. Пласмани привреди достигли су износ 73.328,8 милиона динара што такође, представља раст од 2,2%. Кредити одобрени финансијским организацијама забележили су смањење од 0,6% и износили су 8.483,4 милиона динара.

Укупни кредити банкама, другим финансијским организацијама и комитентима, на дан 30.09.2018. године износе 172.566,8 милиона динара и повећани су у односу на крај претходне године за 6,5%.

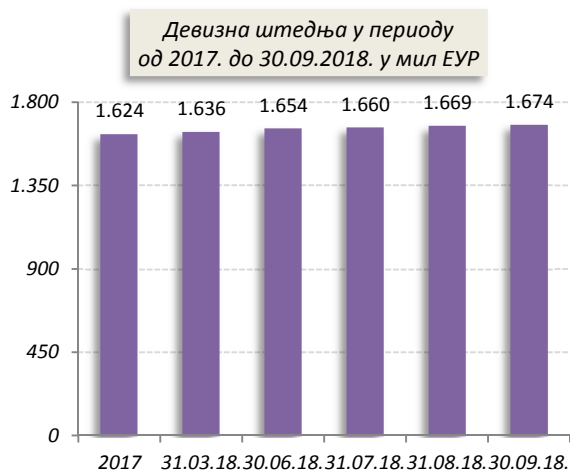
(У 000 РСД)

Р.БР.	ОПИС	СТАЊЕ НА ДАН 30.09.2018.	СТАЊЕ НА ДАН 31.12.2017.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5= (3:4)*100
I	ДАТИ КРЕДИТИ КОМИТЕНТИМА (1.+2.+3.)	172.566.761	161.976.445	106,5
1	Привреда	73.328.803	71.725.704	102,2
2	Становништво	90.754.546	81.712.222	111,1
3	Банке и финансијске организације	8.483.412	8.538.519	99,4
II	ПРИМЉЕНИ ДЕПОЗИТИ КОМИТЕНАТА (1.+2.+3.)	307.392.563	288.682.375	106,5
1	Привреда	44.214.309	41.371.592	106,9
2	Становништво	256.014.885	241.210.420	106,1
3	Банке и финансијске организације	7.163.369	6.100.363	117,4

НАПОМЕНА:

-дати кредити и примљени депозити приказани су према претходној билансној шеми,
-од 01.01.2018. депозити микроклијената су пребачени са пословне функције привреда на пословну функцију становништво, због чега се податак објављен у Годишњем извештају разликује-корекција урађена због упоредивости податка из 2017. године са 2018. годином

Промена депозита банака, других финансијских организација и комитената (без осталих обавеза и кредитних линија) у прва три квартала 2018. године, је резултат повећања депозита становништва, депозита привредних друштава и депозита банака и других финансијских организација. Депозити становништва, у посматраном периоду повећани су у противвредности од 14.804,5 милиона динара односно 6,1%, депозити правних лица повећани су у противвредности од 2.842,7 милиона динара или 6,9% док су депозити банака и других финансијских организација повећани у противвредности од 1.063,0 милиона динара односно 17,4%.

Уживајући углед сигурне и стабилне банке на српском тржишту Банка је, у посматраном периоду, успела да повећа девизне штедне улоге становништва за 50,5 милиона евра или 3,1%.

И поред смањења пасивних каматних стопа како на нивоу банкарског сектора тако и Банке, девизна штедња Банке је повећана у току прва три квартала 2018. године и достигла суму од 1.674,1 милион евра.

Поверење штедиша омогућило је Банци да по обиму прикупљене девизне штедне, имиџу и препознатљивости задржи водеће место у оквиру банкарског сектора Републике Србије.

6.4. Ванбилансне ставке у 2018. години

(У 000 РСД)

Р.БР.	ОПИС	СТАЊЕ НА ДАН	СТАЊЕ НА ДАН	ИНДЕКС
		30.09.2018.	31.12.2017.	
1	2	3	4	5=(3:4)*100
1	ПОСЛОВИ У ИМЕ И ЗА РАЧУН ТРЕЋИХ ЛИЦА	4.250.321	4.226.654	100,6
2	ДАТЕ ГАРАНЦИЈЕ И ДРУГА ЈЕМСТВА	6.598.156	7.897.227	83,6
3	ПРЕУЗЕТЕ НЕОПОЗИВЕ ОБАВЕЗЕ	38.448.701	27.044.199	142,2
4	ДЕРИВАТИ	355.254	592.364	60,0
5	ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ	445.526.388	434.668.336	102,5
	УКУПНО	495.178.819	474.428.779	104,4

Укупна ванбилансна актива Банке, у току трећег квартала 2018. године, повећана је за 20.750,0 милиона динара у односу на крај претходне године.

Дате гаранције и друга јемства су смањене за 1.299,1 милион динара у односу на крај претходне године претежно због смањења издатих чинидбених гаранција.

На дан 30.09.2018. године преузете неопозиве обавезе износе укупно 38.448,7 милиона динара што представља повећање за 11.404,5 милиона динара или 42,2% у односу на крај претходне године, претежно због повећања преузетих неопозивих обавеза за неповучене кредите и пласмане.

Деривати намењени трговању по уговореној вредности су смањени у износу од 237,1 милион динара на крају трећег квартала.

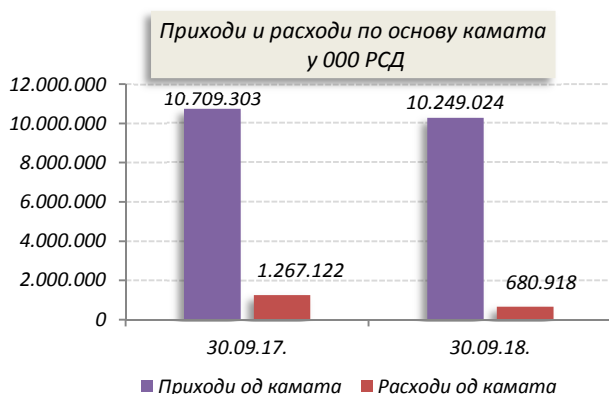
Друге ванбилансне ставке повећане су за 10.858,1 милион динара односно за 2,5% (промена на средствима обезбеђења и финансијским средствима која се евидентирају ванбилансно).

7. БИЛАНС УСПЕХА ЗА ПЕРИОД ОД 01.01. ДО 30.09.2018. ГОДИНЕ

(У 000 РСД)

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	30.09.2018.	30.09.2017.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=(3:4)*100
	ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
1.1.	Приходи од камата	10.249.024	10.709.303	95,7
1.2.	Расходи од камата	-680.918	-1.267.122	53,7
1.	Нето приходи/расходи по основу камата	9.568.106	9.442.181	101,3
2.1.	Приходи од накнада и провизија	5.287.750	4.911.470	107,7
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.424.110	-1.155.426	123,3
2.	Нето приходи/расходи по основу накнада и провизија	3.863.640	3.756.044	102,9
3.	Нето добитак/губитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	83.578	45.511	183,6
4.	Нето добитак/губитак по основу рекласификације финансијских инструмената	-	-	-
5.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	159.958	62.168	257,3
6.	Нето добитак/губитак по основу заштите од ризика	-	-	-
7.	Нето приход/расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	-5.551	-30.219	18,4
8.	Нето приход/расход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз БУ	167.751	-216.936	-
9.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	526.547	-	-
10.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	-	306	-
11.	Остали пословни приходи	114.267	123.750	92,3
12.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	14.478.296	13.182.805	109,8
13.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД			
14.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	-3.287.044	-3.290.095	99,9
15.	Трошкови амортизације	-420.845	-428.792	98,1
16.	Остали приходи	221.434	692.165	32,0
17.	Остали расходи	-4.480.137	-4.457.981	100,5
18.	ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	6.511.704	5.698.102	114,3
19.	ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА			
20.	Порез на добитак	-	-	-
21.	Добитак по основу одложених пореза	-	1.235.813	-
22.	Губитак по основу одложених пореза	-	-	-
23.	ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА	6.511.704	6.933.915	93,9
24.	ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА			
25.	Нето добитак пословања које се обуставља			-
26.	Нето губитак пословања које се обуставља			-
27.	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК	6.511.704	6.933.915	93,9
28.	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК			
29.	Добитак који припада матичном ентитету			
30.	Добитак који припада власницима без права контроле			
31.	Губитак који припада матичном ентитету			
32.	Губитак који припада власницима без права контроле			
33.	Зарада по акцији			
34.	Основна зарада по акцији			
35.	Умањена (разводњена) зарада по акцији			

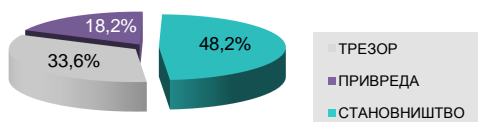
7.1. Приходи и расходи по основу камата

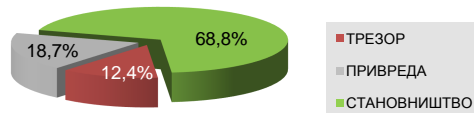
У току прва три квартала 2018. године остварен је нето приход по основу камата од 9.568,1 милион динара, што у односу на исти период прошле године представља повећање од 1,3%.

У односу на исти период прошле године, приходи од камата су мањи за 460,3 милиона динара или за 4,3%, док су расходи по основу камата смањени за 586,2 милиона динара или 46,3%.

Приходи од камата по линијама
у 2018. години

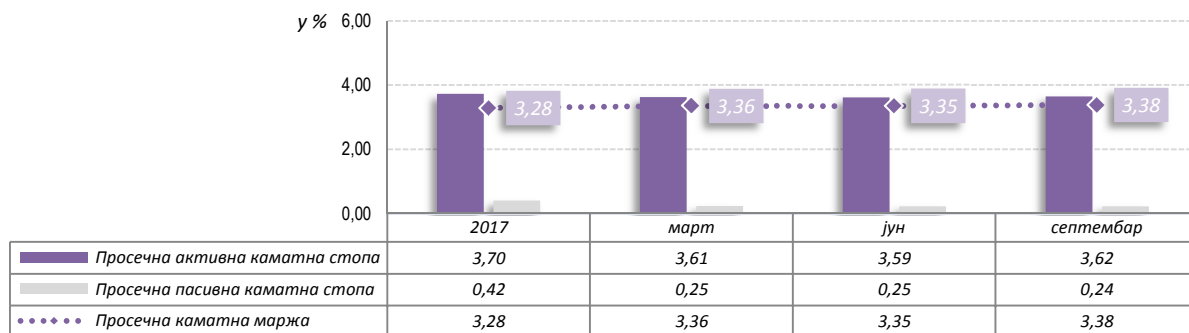

Расходи од камата по линијама
у 2018. години

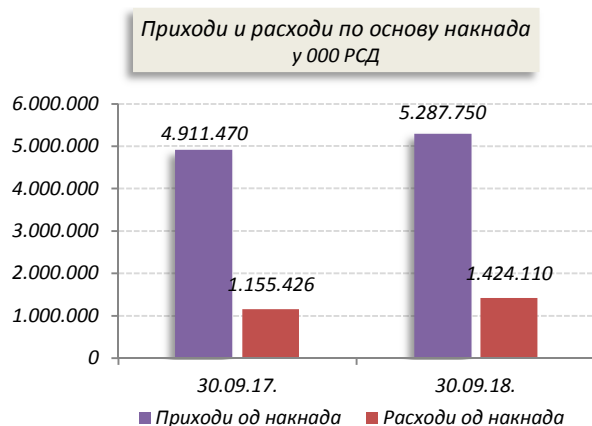
У структури прихода од камата, највеће учешће имају приходи од камата по пословима са становништвом (4.940,5 милиона динара или 48,2%). У структури расхода од камата такође, доминирају камате на депозите становништва (468,7 милиона динара или 68,8%) што је највећим делом резултат расхода од камата на прикупљену девизну штедњу.

Кретање каматне марже на укупну активу у %

Просечна активна каматна стопа на крају трећег квартала 2018. године је била 3,62%, а просечна пасивна каматна стопа 0,24%, тако да је просечна каматна маржа Банке у трећем кварталу 2018. године износила 3,38% и не одступа битније од вредности из претходних квартала.

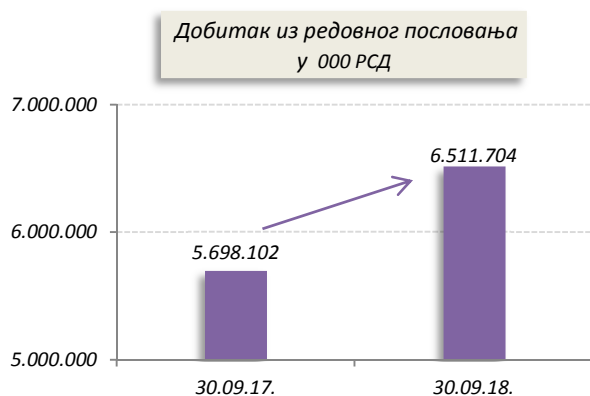
7.2. Приходи и расходи по основу накнада

Током три квартала 2018. године, у односу на исти период претходне године, остварени приходи од накнада и провизија за банкарске услуге већи су за 376,3 милиона динара или за 7,7%. Истовремено су и расходи по накнадама и провизијама повећани за 268,7 милиона динара или за 23,3%.

Нето приход по основу накнада и провизија остварен током три квартала 2018. године износи 3.863,6 милиона динара и за 107,6 милиона динара је већи у односу на исти период претходне године.

7.3. Остварени добитак из редовног пословања

У периоду од 01. јануара до 30. септембра 2018. године Банка је остварила добитак из пословања у износу од 6.511,7 милиона динара, што представља повећање од 813,6 милиона динара у односу на исти период претходне године односно 14,3%. Приход по основу продаје НПЛ пласмана у износу од 526,5 милиона динара, остварење прихода по основу индиректних отписа пласмана и резервисања у износу 167,8 милиона динара и смањење оперативних расхода је у највећој мери допринео разлици у добитку између два периода.

Остварени добитак из пословања обезбедио је Банци, на крају трећег квартала 2018. године, принос на укупан капитал од 13,6%, односно принос на просечну активу од 2,3%.

7.4. Показатељи пословања прописани Законом о банкама

Р.БР.	ОПИС	ПРОПИСАНО	30.09.2018.	2017
1.	ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА (КАПИТАЛ / РИЗИЧНА АКТИВА); *ЗАХТЕВ ЗА КОМБИНОВАНИ ЗАШТИТНИ СЛОЈ КАПИТАЛА	МИН 8%+зск*	29,18%	27,89%
2.	ПОКАЗАТЕЉ УЛАГАЊА У ЛИЦА КОЈА НИСУ У ФИНАНСИЈСКОМ СЕКТОРУ И ОСНОВНА СРЕДСТВА	МАКС 60%	12,91%	14,96%
3.	ПОКАЗАТЕЉ ВЕЛИКЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ БАНКЕ	МАКС 400%	48,91%	34,96%
4.	ПОКАЗАТЕЉ ДЕВИЗНОГ РИЗИКА	МАКС 20%	3,52%	4,40%
5.	ПОКАЗАТЕЉ ЛИКВИДНОСТИ (месечни, последњи дан у месецу)	МИН 0,8	4,49	4,30

8. ОПИС ГЛАВНИХ РИЗИКА И ПРЕТЊИ КОЈИМА ЈЕ ДРУШТВО ИЗЛОЖЕНО

Детаљан приказ главних ризика и претњи којима је Банка изложена у наредном периоду, је извршен у поглављу Управљање ризицима, Напомене уз финансијске извештаје.

9. ЗНАЧАЈНИЈИ ПОСЛОВИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

На дан 30.09.2018. године лица повезана с Банком су:

1. Комерцијална банка а.д. Подгорица (Комерцијална банка а.д. Будва до 04.07.2018.), Црна Гора,
2. Комерцијална банка а.д. Бања Лука, Босна и Херцеговина,
3. КомБанк Инвест а.д. Београд,
4. и већи број физичких лица, према одредбама члана 2. Закона о банкама у делу којим се регулише појам „лица повезаних са банком“.

Укупна изложеност према лицима повезаним с Банком на дан 30.09.2018. износила је 603,9 милиона динара (након примене технике ублажавања кредитног ризика), што је у односу на капитал од 57.314,2 милиона динара представљало 1,1% (максимална вредност укупних пласмана свим лицима повезаним с Банком по Закону о банкама износи 25% капитала).

Највећи део изложености према лицима повезаним с Банком на дан 30.09.2018. године, је износ од 417,0 милиона динара (након примене технике ублажавања кредитног ризика), односно 0,7% капитала Банке, и односи се на пласмане друштву КомБанк ИНВЕСТ ад Београд.

Додатни приказ односа Банке са повезаним/зависним лицима је представљен у тачки Повезана лица/зависна лица, Напомена уз финансијске извештаје.

10. ОПИС ВАЖНИЈИХ ДОГАЂАЈА

По завршетку 2017. године, у току прва три квартала 2018. године од битнијих пословних догађаја, издвајамо одржавање шест седница Скупштине акционара Банке и то дана 29.01., 14.03., 26.04., 30.05., 31.07. и 24.09.

На Скупштини акционара Банке, која је одржана 29.01.2018. године донете су следеће одлуке:

1. Одлука о разрешењу и именовану члана Управног одбора Комерцијалне банке ад Београд.
2. Одлука о разрешењу и именовану председника Управног одбора Комерцијалне банке ад Београд.
3. Одлука о усвајању Стратегије и бизнис плана Комерцијалне банке ад Београд за период 2018-2020. године.

На Скупштини акционара Банке, која је одржана 14.03.2018. године донете су следеће одлуке:

1. Одлука о разрешењу и избору председника Скупштине Комерцијалне банке ад Београд.
2. Одлука о измени одлуке о разрешењу и именовану председника Управног одбора Комерцијалне банке ад Београд.

На Скупштини акционара Банке, која је одржана 26.04.2018. године донете су следеће одлуке:

1. Одлука о усвајању Годишњег извештаја о пословању Комерцијалне банке ад Београд и редовних финансијских извештаја са мишљењем спољног ревизора за 2017. годину.
2. Одлука о усвајању Годишњег извештаја о пословању и консолидованих финансијских извештаја Групе Комерцијалне банке ад Београд са мишљењем спољног ревизора за 2017. годину.
3. Одлука о расподели добитка из 2017. године и нераспоређеног добитка из ранијих година.
4. Одлука-Информација у вези са чланом 77. Закона о банкама.
5. Одлука-Извештај у складу са чланом 78. Закона о банкама.
6. Одлука о обавезној куповини 6 акција SWIFT-а.
7. Одлука о утврђивању накнаде председнику Скупштине Банке.

На Скупштини акционара Банке, која је одржана 30.05.2018. године донета је следећа одлука:

1. Одлука о разрешењу и именовану члана Управног одбора Комерцијалне банке ад Београд.

На Скупштини акционара Банке, која је одржана 31.07.2018. године донета је следећа одлука:

1. Одлука о именовану спољног ревизора Банке за 2018. годину.

На Скупштини акционара Банке, која је одржана 24.09.2018. године донета је следећа одлука:

1. Одлука о разрешењу чланова Управног одбора Комерцијалне банке АД Београд.

Опис догађаја након биланса стања представљен је у истоименој тачки Напомена уз финансијске извештаје за трећи квартал 2018. године.

11. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О РЕАЛИЗАЦИЈИ БИЗНИС ПЛАНА ЗА 2018. ГОДИНУ

Реализација Стратегије и Бизнис плана банке, за првих девет месеци 2018. године, одвијала се у оквиру следећих макроекономских услова пословања од којих посебно издвајамо:

- раст БДП од 4,8% у другом кварталу 2018. години у односу на исти период претходне године (РЗС¹²), план за целу 2018. годину је раст БДП-а од 3,5%¹³,
- стабилно кретање курса динара око нивоа од 118 динара за евро (планирани курс динара у односу на евро на крају текуће године: 1 евро=122,00 динара (КБ), а остварено је на дан 30.09.2018.: 1 евро=118,42 динара),
- стопа инфлације (међугодишња стопа, септембар 2018./септембар 2017.) износи 2,1% и има тренд пада и тренутно је у оквиру граница циљане стопе за 2018. годину (3,0%±1,5 п.п.).

Према подацима РЗС, у другом кварталу 2018. године остварен је међугодишњи привредни раст од 4,8%¹⁴. Сви производни сектори дали су позитиван допринос привредном расту. Главни носиоци привредног раста, током другог квартала, били су услужни сектор, грађевинарство и индустријска производња. На страни потрошње најзначајнији допринос дали су лична потрошња домаћинства и инвестиције¹⁵.

Укупна спољнотрговинска размена у периоду јануар-август 2018. године износила је 24,9 милијарди евра¹⁶ (извезено је робе у вредности 10,7 милијарди евра, а увезено робе у вредности 14,2 милијарде евра) што представља раст од 11,0% међугодишње.

Укупна вредност извоза 15 највећих извозника у периоду јануар-септембар 2018. године износи 3,3 милијарде евра¹⁷. Са земљама ЕУ, и даље се обавља око две трећине спољнотрговинске размене.

Девизне резерве НБС у септембру 2018. године износиле су 11,2¹⁸ милијарде евра и смањене су за 153 милиона евра у односу на крај августа текуће године.

У периоду јануар-август 2018. године, на нивоу опште државе остварен је фискални суфицит у износу 41,1 милијарду динара¹⁹. Јавни дуг државе на крају августа 2018. године износио је 24,0 милијарди евра²⁰ и смањен је у односу на претходни извештајни период.

У току првих осам месеци 2018. године нето прилив страних директних инвестиција (СДИ) остварио је раст од 3,1% м.г., што је износ од око 1,7 милијарде евра²¹, док је пројекција за целу годину око 2,6 милијарде евра. Инвестиције и у овој години су углавном усмерене ка извозно оријентисаним секторима.

Ублажавање монетарне политике НБС од средине 2013. године до сада довело је до пада каматних стопа на динарске кредите привреди и становништву. Каматне стопе на новоодобрене динарске кредите у августу 2018. године износиле су 4,9% за привреду и 10,3% за становништво²². Такође, каматне стопе на постојеће кредите су забележиле пад што је утицало на више расположивих средстава за осталу потрошњу и становништва и привреде.

Банке су наставиле тренд раста кредитне активности и у току 2018. године. У августу текуће године остварен је раст од 6,0% м.г. при чему је раст кредита становништву износио 11,0% м.г., а раст кредита привреди износио 2,3%²³ м.г. У наставку пословне године очекује се даљи раст кредитне активности банака имајући у виду раст економске активности, конкуренције међу банкама, ублажавања монетарне политике и ниске каматне стопе у зони евра.

12 Квартални бруто домаћи производ у Републици Србији, II квартал 2018., Саопштење за јавност, РЗС

13 Фискална стратегија за 2018. годину са пројекцијама за 2019. и 2020. годину, стр. 17

14 Текућа макроекономска кретања, октобар 2018, Министарство финансија РС

15 Текућа макроекономска кретања, октобар 2018, Министарство финансија РС

16 Текућа макроекономска кретања, октобар 2018, Министарство финансија РС

17 Текућа макроекономска кретања, октобар 2018, Министарство финансија РС

18 Стање девизних резерви, НБС

19 Саопштење, 23. октобар 2018., Министарство финансија РС

20 Јавни дуг РС у периоду од 2000. године до 31.08.2018., Табела 5., Министарство финансија РС

21 Макроекономска кретања у Србији, октобар 2018, НБС

22 Макроекономска кретања у Србији, октобар 2018, НБС

23 Макроекономска кретања у Србији, октобар 2018, НБС

11.1. Планиране и остварене вредности биланса стања на дан 30.09.2018. године

Укупна билансна актива Банке, на крају трећег квартала 2018. године, износи 389.695,8 милиона динара и у односу на планирану вредност за крај године већа је за 1.720,4 милиона динара односно 0,4%.

Улагање у хартије од вредности на дан 30.09.2018. је изнад планираног нивоа за целу 2018. годину за 19,6% првенствено због мање реализације кредитне активности привреде од планираног обима.

Кредити комитентима на дан 30.09.2018. године износе 172.566,8 милиона динара. У циљу остварења планираног нивоа датих кредита комитентима потребно је да Банка у последњем кварталу пласира средства у износу од 20.758,3 милиона динара односно да оствари раст пласмана од 12,0%.

У току четвртог квартала 2018. године потребно је да Банка оствари раст укупних депозита у износу од 3.014,1 милион динара односно раст од 1,0%. Најзначајнији раст се очекује на депозитима становништва, пораст од 1,2%.

Остале обавезе на дан 30.09.2018. године су изнад годишње планиране вредности за 34,4%.

Стабилизација курса динара у односу на евро, у одређеној мери је утицало на одступања реализованих од планских билансних величина.

Остварене и планиране позиције активе и пасиве у билансу стања на дан 30.09.2018. године имају следеће вредности:

(У мил РСД)				
Р.Бр.	ПОЗИЦИЈА	План 31.12.2018.	Остварено 30.09.2018.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=4/3*100
	АКТИВА			
1.	Готовина и готовински еквиваленти	53.783	52.340	97,3
2.	Хартије од вредности	110.287	131.899	119,6
3.	Дати кредити	193.325	172.567	89,3
4.	Остала актива	30.581	32.889	107,6
5.	УКУПНА АКТИВА (1.+2.+3.+4.)	387.975	389.696	100,4

	ПАСИВА			
1.	Депозити	310.407	307.393	99,0
2.	Остале обавезе	12.100	16.263	134,4
3.	Укупне обавезе (1.+2.)	322.507	323.656	100,4
4.	Укупан капитал	65.468	66.040	100,9
5.	УКУПНА ПАСИВА (3.+4.)	387.975	389.696	100,4

11.2. Планиране и остварене вредности биланса успеха за период 01.01.-30.09.2018. године

(У мил РСД)

Р. Бр.	ПОЗИЦИЈА	План 01.01.-30.09.2018.	Остварено 01.01.-30.09.2018.	ИНДЕКС 5=4/3*100
1	2	3	4	5=4/3*100
1.1.	Приходи од камата	10.122	10.249	101,3
1.2.	Расходи по основу камата	-818	-681	83,2
1.	Добитак по основу камата (1.1.-1.2.)	9.304	9.568	102,8
2.1.	Приходи од накнада и провизија	5.864	5.288	90,2
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.261	-1.424	113,0
2.	Добитак по основу накнада и провизија (2.1.-2.2.)	4.604	3.864	83,9
3.	Нето курсне разлике и промена вредности (девизна клаузула)	0	-6	-
4.	Нето остали пословни приходи и расходи	101	699	695,3
5.	Нето приход / расход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности	-927	168	-
6.	Оперативни расходи	-8.184	-7.781	95,1
7.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА	4.897	6.512	133,0

Код позиција биланса успеха, значајно одступање је забележено код нето расхода по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности (остварен је нето приход у износу 167,8 милиона динара док је био планиран нето расход од 927,4 милиона динара).

Реализовани нето добитак по основу камата је већи од планиране вредности за 264,1 милион динара.

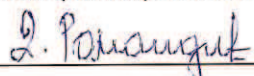
Остварени нето добитак по основу накнада и провизија, у току три квартала 2018. године, је мањи у односу на план за 740,1 милион динара.

Оперативни расходи у истом периоду износе 7.781,0 милиона динара и мањи су од планираних за 403,0 милиона динара као резултат рационализације трошкова пословања.

Услед реализације прихода по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности, као и смањења оперативних расхода у односу на план у прва три квартала 2018. године, Банка је остварила добитак пре опорезивања у износу од 6.511,7 милиона динара што је 33,0% изнад планиране вредности.

Потписано у име Комерцијалне банке ад Београд

Директор Сектора контролинга и планирања

Драгана Романдић

Члан Извршног одбора Банке

др Мирослав Перић

СДЈ

Период извештавања:

од

01.01.2018.

до

30.09.2018.

Квартални финансијски извештај за банке КФИ-Б

Пословно име: **КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД**

Матични број (МБ): **07737068**

Поштански број и место: **11000**

Београд

Улица и број: **Светог Саве 14**

Адреса е-поште: **posta@kombank.com**

Интернет адреса: **www.kombank.com**

Појединачни:

Усвојен (да/не): **не**

Ревидиран (да/не): **не**

Особа за контакт: **Сања Ђековић**

(уноси се само име и презиме особе за контакт)

Телефон: **011/333-9406**

Факс: **011/333-9395**

Адреса е-поште: **sanja.djekovic@kombank.com**

Презиме и име: **др Медан Владимир**

(особа овлашћена за заступање)

Документација за објаву (у ПДФ формату, као један документ):

1. Финансијски извештаји (биланс стања, биланс успеха, извештај о осталом резултату, извештај о токовима готовине, извештај о променама на капиталу, напомене уз финансијске извештаје),
2. Извештај о пословању,
3. Изјава лица одговорних за састављање извештаја.

Handwritten signature in blue ink, likely belonging to the authorized representative mentioned in the form.

Handwritten mark or initials in blue ink.

Handwritten signature in blue ink at the bottom right of the page.

БИЛАНС СТАЊА

на дан 30.09.2018.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		последњи дан квартала текуће године	31.12. претходне године
1	2	4	5
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	0001	52.340.197	49.840.887
Заложена финансијска средства	0002	-	-
Потраживања по основу деривата	0003	1.380	-
Хартије од вредности	0004	131.899.460	117.288.767
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	0005	22.174.345	29.543.789
Кредити и потраживања од комитената	0006	164.376.387	153.897.367
Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0007	-	-
Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	0008	-	-
Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	0009	-	-
Инвестиције у зависна друштва	0010	2.611.859	2.611.859
Нематеријална имовина	0011	397.330	460.263
Некретнине, постројења и опрема	0012	5.480.926	5.655.248
Инвестиционе некретнине	0013	1.912.870	1.988.608
Текућа пореска средства	0014	-	-
Одложена пореска средства	0015	1.403.452	857.096
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0016	241.148	241.148
Остала средства	0017	6.856.491	6.798.506
УКУПНА АКТИВА (од 0001 до 0017)	0018	389.695.845	369.183.538
ПАСИВА			
ОБАВЕЗЕ, Обавезе по основу деривата	0401	-	7.845
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	0402	3.634.651	4.532.505
Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	0403	307.891.297	292.471.640
Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	0404	-	-
Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0405	-	-
Обавезе по основу хартија од вредности	0406	-	-
Субординиране обавезе	0407	-	-
Резервисања	0408	1.528.908	1.368.051
Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуставља	0409	-	-
Текуће пореске обавезе	0410	-	-
Одложене пореске обавезе	0411	610.675	-
Остале обавезе	0412	9.990.330	7.543.442
УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 0401 до 0412)	0413	323.655.861	305.923.483
КАПИТАЛ			
Акцијски капитал	0414	40.034.550	40.034.550
Сопствене акције	0415	-	-
Добитак	0416	7.390.704	8.137.249
Губитак	0417	-	-
Резерве	0418	18.614.730	15.088.256
Нереализовани губици	0419	-	-
Учешћа без права контроле	0420	-	-
УКУПНО КАПИТАЛ (0414-0415+0416-0417+0418-0419+0420) ≥ 0	0421	66.039.984	63.260.055
УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (0414-0415+0416-0417+0418-0419+0420) < 0	0422	-	-
УКУПНА ПАСИВА (0413+0421-0422)	0423	389.695.845	369.183.538

105

од 01.01.2018 до 30.09.2018.

БИЛАНС УСПЕХА

у милионима динара

Позиција	АОП	Износ			
		Текућа година		Претходна година	
		квартал	кумулативно	квартал	кумулативно
1	2	3	4	5	6
Приходи од камата	1001	3.561.840	10.249.024	3.432.527	10.709.303
Расходи од камата	1002	223.614	680.918	379.180	1.267.122
Нето приход по основу камата (1001-1002)	1003	3.338.226	9.568.106	3.053.347	9.442.181
Нето расход по основу камата (1002-1001)	1004	-	-	-	-
Приходи од накнада и провизија	1005	1.854.404	5.287.750	1.718.064	4.911.470
Расходи накнада и провизија	1006	543.782	1.424.110	424.798	1.155.426
Нето приход по основу накнада и провизија (1005-1006)	1007	1.310.622	3.863.640	1.293.266	3.756.044
Нето расход по основу накнада и провизија (1006-1005)	1008	-	-	-	-
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	1009	34.827	83.578	21.643	45.511
Нето губитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	1010	-	-	-	-
Нето добитак по основу рекласификације финансијских инструмената	1011	-	-	-	-
Нето губитак по основу рекласификације финансијских инструмената	1012	-	-	-	-
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1013	65.833	159.958	2.668	62.168
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1014	-	-	-	-
Нето добитак по основу заштите од ризика	1015	-	-	-	-
Нето губитак по основу заштите од ризика	1016	-	-	-	-
Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1017	-	-	-	-
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1018	4.491	5.551	30.202	30.219
Нето приход по основу умањена обезбеђења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1019	202.939	167.751	-	-
Нето расход по основу обезбеђења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1020	-	-	444.263	216.936
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизационој вредности	1021	526.547	526.547	-	-
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизационој вредности	1022	-	-	-	-
Нето добитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1023	-	-	-	306
Нето губитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1024	-	-	-	-
Остали пословни приходи	1025	37.049	114.267	36.511	123.750
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД (1003-1004+1007-1008+1009-1010+1011-1012+1013-1014+1015-1016+1017-1018+1019-1020+1021-1022+1023-1024+1025) ≥ 0	1026	5.511.352	14.478.256	3.932.970	13.182.805
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД (1002-1004+1007-1008+1009-1010+1011-1012+1013-1014+1015-1016+1017-1018+1019-1020+1021-1022+1023-1024+1025) < 0	1027	-	-	-	-
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	1028	1.084.928	3.287.044	1.070.072	3.290.096
Трошкови амортизације	1029	136.753	420.845	137.555	428.792
Остали приходи	1030	15.319	221.434	69.947	692.165
Остали расходи	1031	1.414.435	4.480.137	1.517.250	4.457.681
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026-1027-1028-1029+1030-1031) ≥ 0	1032	2.890.955	6.511.704	1.277.940	5.698.102
ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026-1027-1028-1029+1030-1031) < 0	1033	-	-	-	-
Перез на добитак	1034	-	-	-	-
Добитак по основу одличених пореза	1035	-	-	-	1.235.813
Губитак по основу одличених пореза	1036	-	-	-	-
ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032-1033+1034+1035-1036) ≥ 0	1037	2.890.955	6.511.704	1.277.940	6.933.915
ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032-1033+1034+1035-1036) < 0	1038	-	-	-	-
Нето добитак пословања које се обуставља	1039	-	-	-	-
Нето губитак пословања које се обуставља	1040	-	-	-	-
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК (1037-1038+1039-1040) ≥ 0	1041	2.890.955	6.511.704	1.277.940	6.933.915
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК (1037-1038+1039-1040) < 0	1042	-	-	-	-
Добитак који припада матичном ентитету	1043	-	-	-	-
Добитак који припада власницима без права контроле	1044	-	-	-	-
Губитак који припада матичном ентитету	1045	-	-	-	-
Губитак који припада власницима без права контроле	1046	-	-	-	-
ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ					
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	1047	-	-	-	-
Умањена (развијена) зарада по акцији (у динарима без пара)	1048	-	-	-	-

Износ у м.л.д. је изражен у динарима без пара. Све вредности су изражене у динарима без пара. Све вредности су изражене у динарима без пара.

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

од 01.01.2018. до 30.09.2018.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ			
		Текућа година		Претходна година	
		квартал	кумулативно	квартал	кумулативно
1	2	3	4	5	6
ДОБИТАК ПЕРИОДА	2001	2.890.955	6.511.704	1.277.940	6.933.915
ГУБИТАК ПЕРИОДА	2002	-	-	-	-
Остали резултат периода		-	-	-	-
Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:					
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2003	-	-	-	-
Смањење ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2004	-	-	-	-
Актуарски добитци	2005	-	-	-	-
Актуарски губици	2006	-	-	-	-
Позитивни ефекти промена вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2007	168.024	386.155	72.933	137.282
Негативни ефекти промена вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2008	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2009	-	-	-	-
Нереализовани губици по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2010	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2011	-	-	-	-
Нереализовани губици по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2012	-	-	-	-
Позитивни ефекти промена вредности по основу осталих компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2013	-	-	-	-
Негативни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2014	-	-	-	-
Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:					
Позитивни ефекти промена вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2015	-	-	-	-
Негативни ефекти промена вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2016	80.168	169.310	59.575	498.304
Добитци по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2017	-	-	-	-
Губици по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2018	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и премојења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2019	-	-	-	-
Нереализовани губици по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и премојења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2020	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2021	-	-	-	-
Нереализовани губици по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2022	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2023	-	-	-	-
Нереализовани губици по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2024	-	-	-	-
Позитивни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2025	-	-	-	-
Негативни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2026	-	-	-	-
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2027	12.026	25.397	-	-
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2028	25.203	57.923	-	-
Укупан позитиван остали резултат периода (2003-2004+2005-2006+2007-2008+2009-2010+2011-2012+2013-2014+2015-2016+2017-2018+2019-2020+2021-2022+2023-2024+2025-2026+2027-2028) ≥ 0	2029	74.679	184.319	13.358	-
Укупан негативан остали резултат периода (2003-2004+2005-2006+2007-2008+2009-2010+2011-2012+2013-2014+2015-2016+2017-2018+2019-2020+2021-2022+2023-2024+2025-2026+2027-2028) < 0	2030	-	-	-	361.022
УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001-2002+2029-2030) ≥ 0	2031	2.965.634	6.696.023	1.291.296	6.572.893
УКУПАН НЕГАТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001-2002+2029-2030) < 0	2032	-	-	-	-
Укупан позитиван резултат периода који припада матичном ентитету	2033	-	-	-	-
Укупан позитиван резултат периода који припада власницима без права контроле	2034	-	-	-	-
Укупан негативан резултат периода који припада матичном ентитету	2035	-	-	-	-
Укупан негативан резултат периода који припада власницима без права контроле	2036	-	-	-	-

Полуприлог 1 до 1. квартал 01.01.-30.03. 2. квартал 01.04.-30.06. 3. квартал 01.07.-30.09. 4. квартал 01.10.-31.12.

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

од 01.01.2018. до 30.09.2018.

у хиљадама динара

Позиција	АСП	Износ	
		кумулативно одговарајућег квартала текуће године	кумулативно одговарајућег квартала претходне године
1	2	3	4
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (од 3002 до 3005)			
1. Приливи од камата	3002	17.289.775	18.066.047
2. Приливи од накнада	3003	10.948.293	12.305.748
3. Приливи по основу осталих пословних активности	3004	5.326.771	4.921.329
4. Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	3005	1.007.544	851.352
II. Одливи готовине из пословних активности (од 3007 до 3011)			
5. Одливи по основу камата	3007	7.167	7.618
6. Одливи по основу накнада	3008	9.088.171	10.030.094
7. Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	3009	1.424.720	1.157.426
8. Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет прихода	3010	2.917.141	3.168.884
9. Одливи по основу других трошкова пословања	3011	607.309	574.953
III. Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3001-3005)			
IV. Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3006-3001)			
V. Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза (од 3015 до 3020)	3014	8.201.604	8.055.953
10. Смањење кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитената	3015	-	-
11. Смањење потраживања по основу картица од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3016	-	-
12. Смањење потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3017	-	-
13. Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној bancи и комитентима	3018	-	-
14. Повећање других финансијских обавеза	3019	-	-
15. Повећање обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3020	-	-
VI. Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза (од 3022 до 3027)			
16. Повећање кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитената	3021	18.053.275	17.791.980
17. Повећање потраживања по основу картица од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3022	7.045.417	-
18. Повећање потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3023	2.164.034	-
19. Смањење депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3024	4.875.696	-
20. Смањење других финансијских обавеза	3025	-	-
21. Смањење обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3026	-	-
22. Плаћени порез на добит	3027	5.665	-
VII. Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3013-3014+3014-3021)			
VIII. Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3013-3012+3021-3014)			
23. Исплаћене дивиденде	3030	19.209.462	7.713.292
IX. Нето прилив готовине из пословних активности (3028-3028+3030-3031)			
X. Нето одлив готовине из пословних активности (3029-3028+3030+3031)	3032	-	-
XI. Нето прилив готовине из пословних активности (3028-3028+3030-3031)			
XII. Нето одлив готовине из пословних активности (3029-3028+3030+3031)			
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (од 3035 до 3039)			
1. Приливи од улагања у инвестиционе картице од вредности	3034	36.014.312	45.734.104
2. Приливи од продаје инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3035	-	-
3. Приливи од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	3036	-	577
4. Приливи од продаје инвестиционих некретнина	3037	-	119.862
5. Остали приливи из активности инвестирања	3038	-	-
II. Одливи готовине из активности инвестирања (од 3041 до 3045)			
6. Одливи по основу улагања у инвестиционе картице од вредности	3039	45.995.414	44.843.784
7. Одливи за куповину инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3040	45.740.984	44.646.913
8. Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	3041	251.122	196.871
9. Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина	3042	-	-
10. Остали одливи из активности инвестирања	3043	3.308	-
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (3034-3040)			
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (3040-3034)			
C. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (од 3048 до 3054)			
1. Приливи по основу уцењања капитала	3048	65.109.174	71.519.852
2. Приливи по основу субординираних обавеза	3049	-	-
3. Приливи по основу узетих кредита	3050	-	-
4. Приливи по основу издатих картица од вредности	3051	65.109.174	71.519.852
5. Приливи по основу продаје сопствених акција	3052	-	-
6. Остали приливи из активности финансирања	3053	-	-
II. Одливи готовине из активности финансирања (од 3056 до 3060)			
7. Одливи по основу откупа сопствених акција	3054	69.188.672	75.349.474
8. Одливи по основу субординираних обавеза	3055	-	-
9. Одливи по основу узетих кредита	3056	-	-
10. Одливи по основу издатих картица од вредности	3057	-	-
11. Остали одливи из активности финансирања	3058	69.188.672	75.349.474
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (3048-3055)			
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (3055-3048)			
V. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (3001+3014+3034+3048)			
D. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (3006+3021+3030+3031+3040+3055)			
Ъ. НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ (3063-3064)			
Е. НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ (3064-3063)			
Ж. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ			
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ			
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ			
И. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА (3065-3066-3067+3068-3069)			
	3070	31.531.835	39.131.851

Прилог 2, стр. 1, редовног извештаја о пословању за период од 01.01.2018. до 30.09.2018. године

Handwritten signature and blue circular stamp of the company.

НАПОМЕНЕ

УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ ЗА ТРЕЋИ КВАРТАЛ 2018. ГОДИНЕ

Београд, новембар 2018. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКЕ

Комерцијална банка АД Београд (у даљем тексту "Банка") је основана 01.12.1970. године, а трансформисана у акционарско друштво дана 06.05.1992. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Банке, на дан 30.09.2018. године имају:

1. Република Србија и
2. EBRD, Лондон

Банка има три зависна правна лица са учешћем у власништву:

- 100% - Комерцијална банка АД Подгорица, Црна Гора
- 100% - КомБанк ИНВЕСТ АД, Србија
- 99.99 % - Комерцијална банка АД Бања Лука, Босна и Херцеговина.

Финансијски извештаји и напомене уз финансијске извештаје представљају податке Банке као појединачног матичног правног лица.

Активности Банке укључују кредитне, депозитне и гаранцијске послове, као и послове платног промета у земљи и иностранству у складу са Законом о банкама. Банка је дужна да послује по принципима ликвидности, сигурности и профитабилности.

На дан 30. септембар 2018. године, Банку чине централа у Београду у улици Светог Саве бр. 14, 6 пословних центара, три сектора за рад са малом и средњом привредом, 1 филијала и 201 експозитура.

Банка је на дан 30. септембар 2018. године, имала 2,792 запослена, а 31. децембра 2017. године имала 2,806 запослених. Порески идентификациони број Банке је 100001931.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Изјава о усклађености

Банка води пословне књиге и саставља финансијске извештаје у складу са важећим Законом о рачуноводству Републике Србије (Службени гласник РС 62/2013 и 30/2018), Законом о банкама (Службени гласник РС 107/2005, 91/2010 и 14/2015) и осталим релевантним подзаконским актима Народне банке Србије, као и осталом применљивом законском регулативом у Републици Србији.

У складу са Законом о рачуноводству правна лица и предузетници у Републици Србији састављају и презентују финансијске извештаје у складу са законском, професионалном и интерном регулативом, при чему се под професионалном регулативом подразумевају применљиви Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја („Оквир“), Међународни рачуноводствени стандарди („МРС“), Међународни стандарди финансијског извештавања („МСФИ“) и тумачења која су саставни део стандарда, односно текст МРС и МСФИ, који је у примени, не укључује основе за закључивање, илуструјуће примере, смернице, коментаре, супротна мишљења, разрађене примере и други допунски материјал.

При састављању и презентовању периодичних финансијских извештаја за период јануар – септембар 2018. године имплементацијом МСФИ 9 стандарда измењена је законска регулатива НБС по којој су банке биле у обавези да примене нове обрасце финансијских извештаја са важењем почев од 01.01.2018. године.

Банке су биле у обавези да податке из претколоне године прилагоде новој структури без измене финансијских података.

Приликом састављања кварталних финансијских извештаја за 2018. годину Банка је применила нове Рачуноводствене политике у делу финансијских инструмената и омогућавања алоцирања кредитних губитака на све обрачунске периоде у којима притичу користи од средстава, што представља претпоставку за утврђивање тачног резултата.

Банка саставља и презентује редовне финансијске извештаје за текућу пословну годину која се завршава на дан 31. децембра текуће године као и извештаје у краћем временском периоду за своје потребе, по захтеву надлежног органа Банке или надлежних државних органа.

Приложени финансијски извештаји су састављени у формату прописаним Правилником о садржини, форми и начину објављивања годишњих, полугодишњих и кварталних извештаја јавних друштава (Сл. Гласник РС бр. 12/2015, 5/2015 и 24/2017), на основу којих јавна друштва и поједина друштва повезана са њим достављају информације Комисији за Хартије од вредности на основу Закона о тржишту капитала (Сл. гл. РС 31/2011, 112/2015 и 108/2016). Прописани сет кварталних финансијских извештаја чине: Биланс стања, Биланс успеха, Извештај о осталом резултату, Извештај о токовима готовине, Извештај о променама на капиталу и Напомене уз кварталне финансијске извештаје.

2.2. Правила процењивања финансијских инструмената

Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 уводи нове критеријуме за класификацију финансијских средстава, осим власничких инструмената и деривата, који се заснивају на процени пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорним карактеристикама новчаних токова финансијских инструмената.

2.2.1. Финансијска средства

Банка врши процену циљева пословних модела за управљање финансијским средствима на портфолио нивоу, будући да оваква процена на најбољи начин осликава начин управљања пословним активностима и начин извештавања руководства.

Класификација финансијских средстава се заснива на примени одговарајућег пословног модела за управљање финансијским средствима и испуњености теста карактеристика уговорених новчаних токова.

Пословни модел одређује да ли новчани токови произлазе из прикупљања уговорених новчаних токова, продаје финансијског средства или оба. Пословни модел за класификацију финансијских средстава се одређује на одговарајућем нивоу агрегирања.

Испуњеност теста карактеристика уговорених новчаних токова подразумева да се новчани токови састоје искључиво од плаћања главнице и камата на преосталу главницу (SPPI критеријум).

Финансијска средства се могу класификовати у следеће категорије:

- а) финансијска средства вреднована по амортизованом трошку (АС)
- б) финансијска средства вреднована по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL)
- ц) финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат са признавањем кроз биланс успеха - „recycling“ (FVOCI)
- д) финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат без признавања кроз биланс успеха (FVOCI)

У складу са класификацијом средстава из претходног става, Банка категоризује све пласмане из свог портфолиа који се односе на:

- Кредите и потраживања као недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и која Банка не намерава да прода у кратком року,
- ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха које представљају инструменте стечене у сврху остваривања добити по основу флукуације цена и марже,
- Хартије од вредности, које обухватају дужничке харије од вредности и власничке хартије од вредности (инструменте капитала) и
- Финансијске деривате који обухватају forward и swap трансакције.

2.2.2. Финансијске обавезе

Финансијска обавеза је свака уговорена обавеза Банке:

- да испоручи готовину или друго финансијско средство другом правном лицу,
- да размени финансијске инструменте са другим правним лицем под условима који су потенцијално неповољни.

2.3. Функционална и извештајна валута

Финансијски извештаји Банке исказани су у хиљадама динара (РСД). Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији и функционалну валуту Банке.

3. СТРУКТУРА БИЛАНСА СТАЊА И БИЛАНСА УСПЕХА, ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ

БИЛАНС СТАЊА

Структура биланса стања Банке, на дан 30. септембар 2018. године, са упоредним подацима за 2017. годину, састављеним у формату прописаним Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник Републике Србије" 101/2017 и 38/2018), примењује се почев од 1. јануара 2018. године и може се детаљније сагледати из следећег прегледа:

У хиљадама РСД

АКТИВА	30.09.2018.		31.12.2017.	
	Износ	%	Износ	%
Готовина и средства код цен. банке	52,340,197	13.43	49,840,887	13.50
Потраживања по основу деривата	1,380	0.00	-	-
Хартије од вредности	131,899,460	33.85	117,288,767	31.77
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	22,174,345	5.69	29,543,789	8.00
Кредити и потраживања од комитената	164,376,387	42.18	153,897,367	41.69
Инвестиције у зависна друштва	2,611,859	0.67	2,611,859	0.71
Нематеријална имовина	397,330	0.10	460,263	0.12
Некретнине, постројења и опрема	5,480,926	1.41	5,655,248	1.53
Инвестиционе некретнине	1,912,870	0.49	1,988,608	0.54
Одложена пореска средства	1,403,452	0.36	857,096	0.23
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	241,148	0.06	241,148	0.07
Остала средства	6,856,491	1.76	6,798,506	1.84
УКУПНА АКТИВА	389,695,845	100.00	369,183,538	100.00

У хиљадама РСД

ПАСИВА	30.09.2018.		31.12.2017.	
	Износ	%	Износ	%
Обавезе по основу деривата	-	-	7,845	-
Депозити и остале фин. обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	3,634,651	0.93	4,532,505	1.23
Депозити и остале фин. обавезе према другим комитентима	307,891,297	79.01	292,471,640	79.22
Резервисања	1,528,908	0.39	1,368,051	0.37
Одложене пореске обавезе	610,675	0.16	-	-
Остале обавезе	9,990,330	2.56	7,543,442	2.04
Капитал	66,039,984	16.95	63,260,055	17.14
УКУПНО ПАСИВА	389,695,845	100.00	369,183,538	100.00

БИЛАНС УСПЕХА

Структура прихода и расхода за 2018. годину је следећа:

У хиљадама РСД

	30.09.2018.	30.09.2017.
ПРИХОДИ	Укупно	Укупно
Приходи од камата	10,249,024	10,709,303
Приходи од накнада и провизија	5,287,750	4,911,470
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	83,578	45,511
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	159,958	62,168
Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	167,751	-
Нето добитак по основу престака признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	526,547	-
Нето добитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друшта и заједничке подухвате	-	306
Остали пословни приходи	114,267	123,750
Остали приходи	221,434	692,165

	Укупно	Укупно
РАСХОДИ	Укупно	Укупно
Расходи од камата	680,918	1,267,122
Расходи од накнада и провизија	1,424,110	1,155,426
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	5,551	30,219
Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	-	216,936
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	3,287,044	3,290,095
Трошкови амортизације	420,845	428,792
Остали расходи	4,480,137	4,457,981
Добитак/губитак пре опорезивања	6,511,704	5,698,102
Добитак по основу одложених пореза	-	1,235,813
Резултат периода (добитак/губитак)	6,511,704	6,933,915

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

Токови готовине остварени у 2018. години приказани су наредној табели:

Позиција	У хиљадама РСД	
	30.09.2018.	30.09.2017.
	Укупно	Укупно
Приливи готовине из пословних активности	17,289,775	18,086,047
Приливи од камата	10,948,293	12,305,748
Приливи од накнада	5,326,771	4,921,329
Приливи по основу осталих пословних активности	1,007,544	851,352
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	7,167	7,618
Одливи готовине из пословних активности	9,088,171	10,030,094
Одливи по основу камата	621,580	1,254,424
Одливи по основу накнада	1,424,720	1,157,426
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	2,917,141	3,168,884
Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет прихода	607,309	574,953
Одливи по основу других трошкова пословања	3,517,421	3,874,407
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза	8,201,604	8,055,953
Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза	18,053,275	17,449,319
Смањење кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитената	-	9,981,934
Смањење потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	-	7,467,385
Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	18,053,275	-
Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза	7,045,417	17,791,980
Повећање кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитената	2,164,034	-
Повећање потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	4,875,698	-
Смањење депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	-	17,791,980
Смањење других финансијских обавеза	5,685	-

Позиција	30.09.2018.	30.09.2017.
	Укупно	Укупно
Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит	19,209,462	7,713,292
Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит	-	-
Нето прилив готовине из пословних активности	19,209,462	7,713,292
Нето одлив готовине из пословних активности	-	-
Приливи готовине из активности инвестирања	36,014,312	45,734,104
Приливи од улагања у инвестиционе ХоВ	36,014,312	45,614,645
Приливи од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	-	577
Приливи од продаје инвестиционих некретнина	-	118,882
Одливи готовине из активности инвестирања	45,995,414	44,843,784
Одливи по основу улагања у инвестиционе ХоВ	45,740,984	44,646,913
Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	251,122	196,871
Одливи из активности инвестирања	3,308	-
Нето прилив готовине из активности инвестирања	-	890,320
Нето одливи готовине из активности инвестирања	9,981,102	-
Приливи готовине из активности финансирања	65,109,174	71,519,852
Приливи по основу узетих кредита	65,109,174	71,519,852
Одливи готовине из активности финансирања	69,188,672	75,349,474
Одливи готовине по основу узетих кредита	69,188,672	75,349,474
Нето одлив готовине из активности финансирања	4,079,498	3,829,622
Свега приливи готовине	136,466,536	152,789,322
Свега одливи готовине	131,317,674	148,015,332
Нето повећање готовине	5,148,862	4,773,990
Нето смањење готовине	-	-
Готовина и готовински еквиваленти на почетку године	26,314,898	34,945,610
Позитивне курсне разлике	68,075	-
Негативне курсне разлике	-	587,749
Готовина и готовински еквиваленти на крају периода	31,531,835	39,131,851

БИЛАНС УСПЕХА

3.1. Приходи и расходи по основу камате

Приходи и расходи по основу камате, укључујући затезну камату и остале приходе и остале расходе везане за каматоносну активу, односно каматоносну пасиву, обрачунати су по начелу узрочности прихода и расхода и условима из облигационог односа који су дефинисани уговором између Банке и клијента.

Приходи од камате укључују и приходе по основу финансијских инструмената заштите од ризика, углавном по основу везивања ануитета за курс динара у односу на EUR, другу страну валуту или за индекс раста цена на мало, а обрачунавају се на крају сваког месеца у току отплате и на дан доспећа ануитета за плаћање.

Накнаде за одобравање кредита разграничавају се сагласно периоду трајања и признају у билансу успеха сразмерно времену трајања, у оквиру позиције прихода од камата

Нето приходи од камата у периоду јануар – септембар 2018. износе 10,249,024 хиљада динара и нижи су за 460,279 хиљада динара или 4.30% у односу на исти период претходне године, под утицајем пада каматних стопа. Остварени нето приходи од камата виши су у односу на утврђене бизнис планом за првих девет месеци 2018. године, за 264,132 хиљада динара.

3.2. Приходи и расходи по основу накнада и провизија

Приходи и расходи по основу накнада и провизија признају се по начелу узрочности прихода и расхода.

Приходи по основу накнада за банкарске услуге и расходи по основу накнада и провизија се утврђују у тренутку доспећа за наплату, односно када су остварени. У билансу успеха признају се у тренутку настанка, односно доспећа за наплату. Приходи од накнаде за гаранције и друге потенцијалне обавезе разграничавају се сагласно периоду трајања и признају у билансу успеха сразмерно времену трајања.

Нето приходи од накнада и провизија у периоду јануар – септембар 2018. износе 3,863,640 хиљада динара и виши су у односу на исти период 2017. за 2.86% или 107,596 хиљада динара.

3.3. Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената и нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности

Реализовани или нереализовани добици и губици по основу промене тржишне вредности хартија од вредности којима се тргује признају се кроз биланс успеха.

У посматраном периоду 2018. године Банка је исказала нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената намењених трговању у износу од 83,578 хиљада динара (обвезнице Републике Србије и инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда).

Нереализовани добици и губици по основу промене вредности дужничких и власничких хартија од вредности вреднованих по фер вредности кроз остали резултат признају се у оквиру ревалоризационих резерви укључених у капитал Банке. Приликом престанка признавања дужничких ХоВ (продаје или трајног смањења вредности), одговарајући износи претходно формираних ревалоризационих резерви исказују се у билансу успеха као добици или губици по основу престанка признавања, док се приликом престанка признавања власничких ХоВ, одговарајући износи претходно формираних ревалоризационих резерви трајно остају у оквиру капитала.

По основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности забележен је нето добитак од продаје у износу од 159,958 хиљада динара (обвезнице Републике Србије и обвезнице страних лица - страних банака).

Добици/губици по основу уговорене валутне клаузуле и промене курса хартија од вредности као и приходи од камата по хартијама од вредности, осим ХоВ по фер вредности кроз биланс успеха, исказују се у оквиру биланса успеха.

3.4. Прерачунавање девизних износа – приходи и расходи од курсних разлика и ефеката курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле

Пословне промене настале у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промене.

Средства и обавезе исказане у иностраној валути на дан биланса стања, прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на тај дан.

Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, књижене су у корист или на терет биланса успеха као добитици или губици по основу курсних разлика.

Кредити и депозити у динарима, за које је уговорена заштита од ризика везивањем за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или за раст индекса цена на мало, ревалоризовани су у складу са конкретним уговором за сваки кредит. Разлика између номиналне вредности неотплаћене главнице за кредите, односно неисплаћених депозита и ревалоризованог износа, исказана је у оквиру потраживања по основу пласмана или обавеза по основу депозита. Ефекти ове ревалоризације су евидентирани у оквиру прихода и расхода курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле.

Нето расходи по основу курсних разлика у извештајном периоду јануар – септембар 2018. године износе 5,551 хиљада динара. Исказан нето расход највећим делом је под директним утицајем кретања курса динара у односу на корпу валута (валуте EUR, USD и CHF) између два посматрана извештајна периода као обликом заштите од ризика и управљања девизном позицијом Банке – уравнотежене девизне позиције.

Преузете и потенцијалне обавезе у иностраној валути прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на дан биланса стања.

3.5. Нето приходи/расходи по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха

Нето приходи/расходи по основу обезвређења односе се на финансијска средства која Банка класификује у следеће категорије: кредити и потраживања вреднована по амортизованој вредности и хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

Амортизована вредност финансијског средства или обавезе је износ по коме се средства или обавезе иницијално вреднују, умањен за отплате главнице, а увећан или умањен за акумулирану амортизацију коришћењем метода ефективне каматне стопе на разлику између иницијалне вредности и номиналне вредности на дан доспећа инструмента, умањеног за обезвређење.

За идентификацију и вредновање обезвређења Банка примењује концепт очекиваног кредитног губитка. Банка обрачунава и признаје исправку вредности за све финансијске инструменте који се вреднују по амортизованој вредности, као и за финансијска средства која се одмеравају по фер вредности кроз остали укупни резултат.

Начин идентификације, обрачуна и признавања исправки вредности дефинисани су Методологијом за обрачун исправки вредности у складу са МСФИ 9.

Кредити и остала потраживања се приказују у износу умањеном за групни и појединачни обрачун обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности.

Ако у будућем периоду дође до смањења обезвређења, а смањење се може објективно приписати догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења (као што је побољшање у кредитном рејтингу дужника), онда се за претходно признат губитак због обезвређења укида исправка вредности за обезвређење.

У периоду јануар – септембар 2018. године забележени су нето приходи по основу умањења обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки који се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха у износу 167,751 хиљада динара, док су у истом периоду 2017. године забележени нето расходи по овом основу у износу 216,936 хиљада динара.

3.6. Нето добитак/губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности

Нето добитак/губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената односи се на добитке/губитке од продаје пласмана и потраживања вреднованих по амортизованој вредности.

У периоду јануар – септембар 2018. године Банка је исказала нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности у износу од 526,547 хиљада динара по основу продаје пласмана више клијената, док у истом периоду 2017. године нису забележени нето приходи по овом основу.

3.7. Остали пословни приходи

У укупним осталим пословним приходима у износу од 114,267 хиљада динара најзначајније учешће од 92.30% имају приходи оперативног пословања (исти период у претходној години 93.84 %), који се највећим делом односе на приходе остварене по основу давања у закуп непокретности у износу од 53,589 хиљада динара. Остали оперативни приходи остварени су по основу рефундације трошкова по основу: судских и комуналних трошкова, прихода по основу коришћења службеног возила у приватне сврхе, прихода од дугорочних осигурања, као и прихода од наплаћених трошкова службених мобилних телефона по овлашћењу запослених.

Приходи по основу дивиденди део су позиције осталих пословних прихода. Примљене дивиденде по основу улагања у акције других правних лица у износу од 8,796 хиљада динара приказују се као приходи од дивиденде у тренутку њихове наплате. Од укупног износа наплаћених дивиденди 4,530 хиљада динара се односи на примљену дивиденду од VISA Inc USA, 3,363 хиљада динара се односи на примљену дивиденду Дунав осигурања адо Београд, а 903 хиљада динара се односи на примљену дивиденду од MasterCard USA.

3.8. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи у износу од 3,287,044 хиљада динара нижи су за 3,051 хиљада динара или 0.09% у односу на исти период прошле године.

3.9. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације који износе 420,845 хиљада динара, нижи су у односу на период јануар – септембар 2017. године за 7,947 хиљада динара или 1.85%.

3.10. Остали приходи

У укупним осталим приходима у износу од 221,434 хиљада динара најзначајније учешће од 58.79% имају приходи од укидања неискоришћених резервисања за судске спорове у износу од 130,187 хиљаде динара (веза напомена 3.18.), као и остали приходи са учешћем од 40.87% односно 90,498 хиљада динара. Најзначајнија позиција осталих прихода односи се на приход по основу добијеног судског спора по коначној пресуди на име затезне камате и судских трошкове на основу из одштетног захтева у износу од 63,405 хиљада динара.

Искључујући ефекат добијеног судског спора, проценат учешћа осталих прихода у укупним осталим приходима износи 12.24%. У оквиру осталих прихода такође значајне ставке односе се на приходе по основу наплаћених камата из ранијих година од привреде, предузетника и становништва у укупном износу 20,075 хиљада динара, што чини 9.07% укупних осталих прихода.

3.11. Остали расходи

Остали расходи исказани у износу од 4,480,137 хиљада динара и виши су у односу на исти период претходне године за 22,156 хиљада динара односно 0.50%. Остале расходе чине:

- а) оперативни расходи у износу од 4,073,102 хиљада динара ,
- б) расходи резервисања по судским обавезама у износу од 202,134 хиљада динара,
- ц) остали расходи у износу од 194,861 хиљада динара и
- д) губици по основу расхоровања и отписа основних средстава и нематеријалне имовине у износу од 10,040 хиљада динара.

Највеће ставке осталих расхода односе се на:

а) *Оперативне расходе у укупном износу од 4,073,102 хиљада динара и то:*

- нематеријалне трошкове у износу од 1,772,307 хиљада динара са највећом појединачном позицијом трошкова осигурања депозита у износу од 1,210,364 хиљада динара, трошкове обезбеђења имовине у износу од 177,798 хиљада динара, трошкови превоза на рад и са рада 68,064 хиљада динара, трошкови транспорта новца у износу 64,236 хиљада динара и
- трошкове производних услуга у износу од 1,380,309 хиљада динара;

Оперативни расходи текућег периода нижи су у односу на исти период претходне године за 154,065 хиљада динара.

б) *Расходи резервисања по судским обавезама у износу од 202,134 хиљада динара односе се на повећање резервисања за судске обавезе Банке у 2018. години (веза напомена 3.18.) и*

ц) *Остале расходе у износу од 194,861 хиљада динара.*

Од укупног износа осталих расхода за период јануар - септембар 2018. у износу од 194,861 хиљада динара највећи део се односи на трошкове полисе осигурања потраживања корисника кредита у износу 126,177 хиљада динара. Остали расходи по овом основу у истом периоду 2017. године износили су 76,395 хиљада динара.

У односу на исти период 2017. године, остали расходи виши су за 24,136 хиљада динара првенствено као резултат повећања трошкова осигурања потраживања корисника кредита (повећање за 49,782 хиљада динара) са једне стране и смањења расхода по изгубљеним судским споровима за 34,019 хиљада динара са друге стране.

БИЛАНС СТАЊА

Укупна билансна сума на дан 30.09.2018. године износи 389,695,845 хиљада динара, што у односу на 31.12.2017. године представља повећање за 20,512,307 хиљада динара или 5.56%.

АКТИВА

Доминантно учешће у укупној активи Банке имају дати кредити и депозити комитентима и банкама од 47.87% (2017: 49.69%), хартије од вредности са учешћем од 33.85% (2017: 31.77%), готовина и средства код централне банке са учешћем 13.43% (2017: 13.50%), остала средства са учешћем 1.76% (2017: 1.84%), некретнине, постројења и опрема са учешћем 1.41% (2017: 1.53%) и инвестиције у зависна друштва 0.67% (2017: 0.71%).

3.12. Готовина и средства код централне банке

Готовина и средства код централне банке на дан 30.09.2018. износе 52,340,197 хиљада динара, и представљају 13.43% укупне aktive Банке (13.50% на дан 31.12.2017.). У односу на дан 31.12.2017. године позиција је већа за 2,499,310 хиљада динара.

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

3.13. Хартије од вредности

Пласмани у хартије од вредности у износу 131,899,460 хиљада динара чине проценат учешћа од 33.85% у односу на укупну активу (2017: 31.77%) и састоје се од хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 10,369,334 хиљада динара и хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу од 121,530,126 хиљада динара.

Остварен је пораст пласмана у хартије од вредности у односу на 2017. годину за 14,610,693 хиљада динара односно 12.46%. Од укупно оствареног раста од 14,610,693 хиљада динара на хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха односи се 5,099,625 хиљада динара, док повећање хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат износи 9,511,068 хиљада динара.

У структури хартија од вредности у динарима највеће учешће имају обвезнице Републике Србије (99.20%), затим инвестиционе јединице КомБанк Новчани Фонд, Београд (0.80%). Када је реч о хартијама од вредности у иностраној валути, њих чине обвезнице Републике Србије (97.02%) и обвезнице страних банака и држава у износу од (2.98%).

3.14. Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација и кредити и потраживања од комитената

Кредити су исказани у билансу стања у висини одобрених пласмана, умањених за отплаћену главницу, као и за исправку вредности која је заснована на процени конкретно идентификованих ризика за поједине пласмане и ризика за које искуство показује да су садржани у кредитном портфолију. У процени наведених ризика руководство примењује методологију која је заснована на пуној примени МСФИ 9.

Кредити у динарима, за које је уговорена заштита од ризика везивањем за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или за раст индекса цена на мало, ревалоризовани су у складу са конкретним уговором за сваки кредит. Разлика између номиналне вредности неотплаћене главнице и ревалоризованог износа исказана је у оквиру потраживања по основу пласмана. Ефекти ове ревалоризације су евидентирани у оквиру прихода и расхода од ефеката уговорене валутне клаузуле.

Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, књижене су у корист или на терет биланса успеха као добици или губици по основу курсних разлика.

На дан 30.09.2018. кредити и потраживања од банака и других финансијских организација износе 22,174,345 хиљада динара са процентом учешћа од 5.69% укупне активе (2017: 29,543,789 хиљада динара) и нижи су за 7,369,444 хиљада динара. Смањење у односу на 31.12.2017. године највећим делом резултат је смањења РЕПО пласмана за 11,500,000 хиљада динара са једне стране, и повећања стања на редовним девизним текућим рачунима у иностранству за 4,001,636 хиљада динара са друге стране.

Кредити и потраживања од комитената на дан 30.09.2018. износе 164,376,387 хиљада динара и са процентом учешћа од 42.18% укупне активе (2017: 153,897,367 хиљада динара) имају доминанто учешће у структури активе. Укупни пласмани комитентима виши су за 6.81% у односу на 2017. годину односно 10,479,020 хиљада динара, од којих се на три нова пласмана односи 8,526,665 хиљада динара.

У периоду јануар – септембар 2018. године Банка је у складу са Одлуком НБС о рачуноводственом отпису билансне активе банака извршила трајни отпис преносом билансне активе у ванбилансну евиденцију у износу од 1,740,060 хиљада динара. Трајним отписом није дошло до смањења билансне активе имајући у виду да је отпис извршен за потраживања за које је обезвређење износило 100%, односно у пуном износу бруто књиговодствене вредности. Под билансном активом из Одлуке НБС подразумевају се проблематични кредити који имају значење утврђено Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки.

3.15. Инвестиције у зависна друштва

Инвестиције у зависна друштва износе 2,611,859 хиљада динара и чине 0.67% укупне активе. Структура власништва приказана је у тачки 1. напомена. У оквиру редовног пословања се обавља извештај број банкарских трансакција са зависним правним лицима. Оне укључују примарно кредите и депозите.

Инвестиције у зависна друштва на дан 30.09.2018. износе **5.480.888 динара** (брuto износ без исправке вредности) појединачно по чланицама:

	У хиљадама динара
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000
Комерцијална банке а.д., Бања Лука	2,974,615
Комерцијална банке а.д., Подгорица	<u>2,366,273</u>
УКУПНО БРУТО	5,480,888
Исправка вредности	<u>(2,869,029)</u>
НЕТО	<u>2,611,859</u>

Умањење вредности инвестиција у зависна друштва извршена су на основу процене фер вредности независног проценитеља, а ефетни признати у биласну успеха 31.12.2016., без промене у билансу стања и успеха у 2017. и 2018. години.

3.16. Остала средства, нематеријална имовина, некретнине и инвестиционе некретнине, одложена пореска средства и стална средства намењена продаји

Све наведене позиције чине 4.18% укупне активе, од чега се највећи проценат односи на остала средства у износу од 1.76%, некретнине, постројења и опрему у износу од 1.41% и инвестиционе некретнине у износу од 0.49%.

Инвестиције у капитал банака, правних лица у земљи и иностранству на дан 30.09.2018. године износе 1,456,518 хиљада динара вредноване по фер вредности кроз остали резултат. Највећи износ односи се на учешће у капиталу страних лица у износу од 1,415,138 хиљада динара и представљају учешћа у компаније MASTER Card International и VISA INC .

Одложена пореска средства у износу од 1,403,452 хиљада динара у највећем делу се односе на формирана одложена пореска средства по основу остварених пореских губитака у претходним годинама.

У односу на дан 31.12.2017. године када се одложена пореска средства нетирају (нето износ 857,096) са одложеним пореским обавезама, током пословне године, одложена пореска средства и одложене пореске обавезе исказују се на одвојеним билансним позицијама, односно у текућој пословној години исказују се по бруто принципу. На дан 30.09.2018. године одложена пореска средства износе 1,403,452 хиљада динара, а одложене пореске обавезе 610,675 хиљада динара исказане су у пасиви биланса стања.

Одложена пореска средства на дан 30.09.2018.године највећим делом чине одложена пореска средства по основу пренетих пореских губитака у износу од 867,146 хиљада динара. Ова одложена пореска средства књижена су 2017.године у износу од 1,235,813 хиљада динара, на основу калукације планиране добити из бизнис плана за период 2017. - 2019. године, а делом (у износу 368,667 хиљада динара) су искоришћена за покриће пореза на добит за 2017. годину. Прописани рок за коришћење пренетих пореских губитака је 5 година. Битну ставку у одложеним пореским средствима у износу од 265,532 хиљада динара чине и пореска средства по привремено непризнатим расходима по основу обезвређења имовине.

У 2018. години дошло је до повећања одложених пореза по основу промене вредности хартија од вредности, што је исказано у оквиру повећања позиција пореских средстава за 2,562 хиљада динара и пореских обавеза у износу од 66,881 хиљада динара.

ПАСИВА

У периоду јануар – септембар 2018. у структури пасиве и даље доминантно учешће имају депозити и остале финансијске обавезе према банкама и комитентима са укупним процентом од 79.94% (2017: 80.45%) укупне пасиве. Учешће капитала у укупној пасиви износи 16.95% (2017: 17.14%).

Остале позиције чине 3.11% укупне пасиве при чему се највећи део односи на остале обавезе са процентом од 2.56%.

3.17. Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци и депозити према другим комитентима

Депозити се исказују у висини депонованих износа који могу бити увећани за обрачунату камату, што зависи од облигационог односа између депонента и Банке. Банка је уговарала каматне стопе на депозите у зависности од висине депозита.

Девизни депозити се приказују у динарима према средњем курсу валута важећем на дан биланса.

У билансу стања депозити су приказани као трансакциони и остали депозити финансијског сектора и депозити других комитената.

Најзначајније учешће у структури пасиве имају депозити и остале финансијске обавезе према комитентима у износу од 307,891,297 хиљада динара који чине 79.01% укупне пасиве (2017: 79.22%) и депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци у износу од 3,634,651 хиљада динара са учешћем од 0.93% (2017: 1.23%).

Укупни депозити према комитентима, банкама, другим финансијским организацијама и централној банци износе 311,525,948 хиљаде динара и у односу на 2017. годину виши су за 14,521,803 хиљада динара: трансакциони депозити су већи за 5,724,734 хиљада динара, док су остали депозити забележили раст у износу од 8,797,069 хиљада динара. Најзначајнији појединачни раст на позицији остали депозити односи се штедне депозите у иностраној валути – ЕУР.

Повећање трансакционих депозита резултат је повећања динарских трансакционих депозита у износу од 4,776,133 хиљада динара, док су трансакциони депозити у иностраној валути забележили раст за 948,601 хиљада динара у односу на 31.12.2017. године. У структури трансакционих депозита и даље преовлађују депозити у домаћој валути са учешћем од 62.15%, док се преосталих 37.85% односи на депозите у иностраној валути.

Код осталих депозита доминантно учешће имају депозити у иностраној валути са учешћем од 93.77% док динарски депозити имају учешће од 6.23%. Девизна штедња повећана је за сса 50,51 милиона евра.

Примљени кредити

Примљени кредити, као део позиције депозита и осталих обавеза према банкама и другим комитентима, износе 3,163,617 хиљада динара са процентом учешћа у укупној пасиви 0.81% односе се на примљене кредитне линије у иностраној валути и динарима. Укупна позиција нижа је у односу на 2017. годину за 4,248,369 хиљада динара у највећем делу као резултат редовних и превремених отплата иностраних кредитних линија у иностраној валути и то:

- превремене отплате кредитне линије ЕИВ у износу од 6,939 хиљада ЕУР и редовне отплате у износу од 4,451 хиљаде ЕУР
- превремене отплате кредитне линије КfW у износу од 8,182 хиљада ЕУР и редовне отплате у износу од 2,727 хиљаде ЕУР, чиме је обавеза по основу ове кредитне отплаћена у потпуности
- превремене отплате кредитне линије Владе републике Италије у износу од 333 хиљада ЕУР и редовне отплате у износу од 898 хиљаде ЕУР

односно редовних отплата кредитних линија:

- ЕАР Фонд револвинг кредит у износу од 305 хиљада ЕУР и
- ЕБРД у износу од 12,000 хиљада ЕУР

На дан 30.09.2018. најзначајније учешће у структури примљених кредита односи се на обавезу према:

- Европској инвестиционој банци (ЕИВ) са процентом учешћа 72.22%
- ЕБРД са процентом учешћа 22.46%.

Остале кредитне линије имају учешће од 5.32% и чине их:

- LEDIB 1 и 2 (Кредит Краљевине Данске)
- Влада Републике Италије
- Европска агенција за реконструкцију и развој (ЕАР)

3.18. Резервисања

Резервисања у износу од 1,528,908 хиљада динара састоје се од резервисања за:

- покриће потенцијалних обавеза (судске спорове) у износу од 838,317 хиљада динара,
- дугорочна примања запослених у износу од 451,677 хиљада динара и
- резервисања за губитке по ванбилансној активи у износу од 238,914 хиљада динара.

У посматраном периоду у односу на 2017. годину дошло је до повећања резервисања у износу од 160,856 хиљада динара, као резултат нето повећања резервисања за губитке по ванбилансној активи у износу од 114,521 хиљада динара и повећања резервисања по основу судских спорова за 46,335 хиљада динара.

Резервисања за судске спорове

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове.

За хиљаду триста педесет четири предмета на дан 30.09.2018. укупно резервисање износи 838,317 хиљада динара.

У односу на 31.12.2017. дошло је до промене у укупном нивоу резервисања у нето износу од 46,335 хиљада динара. Од тога, промена која се односи на нето расход резервисања по судским обавезама износи 71,947 хиљада динара признатих у оквиру позиција биланса успеха (веза напомене 3.10 и 3.11) док се смањење

резервисања у износу од 25,612 хиљада динара односи на коришћење резервисања за исплате и укидање резервисања по донетим пресудама. Повећање резервисања резултат је додатног обрачуна камате и курсних разлика за постојеће спорове и формирање нових резервисања за 1,326 нових предмета.

3.19. Остале обавезе

Остале обавезе износе 9,990,330 хиљада динара и у односу на 2017. више су за 2,446,888 хиљада динара. Процент учешћа осталих обавеза у укупној пасиви износи 2.56% (2017: 2.04%). Најзначајније позиције осталих обавеза чине: обавезе из добитка у износу 5,442,133 хиљада динара, обавезе у обрачуну по основу купопродаје девиза од банака у иностраној валути у износу 1,184,179 хиљада динара, остале обавезе у обрачуну по пословима SPOT трансакција у износу од 869,462 хиљада динара, обавезе у обрачуну по пословима купопродаје девиза 355,180 хиљада динара, обавезе за плаћање по платним картицама иностраног важења (VISA inc USA, MasterCard USA) у износу од 344,117 хиљада динара, обавезе за нето зараде на терет расхода у износу 257,988 хиљада динара, обавезе за преплате по кредитима становништву у износу од 208,905 хиљада динара и укалкулисане обавезе према добављачима у износу од 119,050 хиљада динара.

Повећања осталих обавеза у односу на 2017. годину у износу од 2,446,888 хиљада динара највећим делом се односе на повећања обавеза из добитка у износу 2,934,556 хиљада динара, повећање обавеза за нето зараде на терет расхода у износу 224,056 хиљада динара, повећање укалкулисаних обавеза према добављачима у износу 102,553 хиљада динара, а са друге стране смањења обавеза по основу осталих обавеза у обрачуну по пословима SPOT трансакција у износу од 382,490 хиљада динара, смањења обавеза по основу плаћања по платним картицама иностраног важења (VISA inc USA, MasterCard USA) у износу 187,133 хиљада динара и смањења осталих обавеза у обрачуну – рекламације платних картица у износу 185,226 хиљада динара.

Обавезе из добитка формиране су у претходном кварталу 2018. године на основу одлуке Скупштине Банке 6380/3 од 26.04.2018. године о расподели добитка из 2017. и нераспоређеног добитка из ранијих година и у највећем износу односи се на обавезе по основу дивиденди на обичне акције и преференцијалне акције у износу од 2,535,915 хиљада динара. Исплата дивиденди извршиће се по стицању услова прописаних Законом о банкама и у складу са политиком дивиденди.

3.20. Капитал

Капитал Банке обухвата оснивачки удео, резерве из добити, ревалоризационе резерве, акумулирани резултат, добитак као резултат текућег периода.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

У складу са оснивачким актима Банке, капитал Банке се састоји од акцијског капитала и резерви Банке. Акцијски капитал Банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком, као и право учешћа у расподели добити.

Капитал Банке на дан 30.09.2018. године чине:

У хиљадама РСД	2018.	2017.
Акцијски капитал	17,191,466	17,191,466
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Капитал	40,034,550	40,034,550
Резерве из добити	14,223,535	11,061,535
Ревалоризационе резерве	2,159,355	3,953,060
Добици/губици по основу промене вредности дужничких и власничких инструмената	2,154,641	(3,538)
Актуарски добити	77,199	77,199
Резерве	18,614,730	15,088,256
Акумулирани губитак /добитак	879,000	19,881
Добитак	6,511,704	8,117,368
Стање на дан	66,039,984	63,260,055

Повећање резерви из добити за 3,162,000 хиљаде динара у односу на 2017. годину односно се на формиране резерве из претходног квартала по основу расподеле добитка у складу са Одлуком Скупштине Банке 6380/3 од 26. априла 2018.

Решењем Комисије за хартије од вредности од 17.03.2011. године Банка је извршила замену односно уситњавање акција номиналне вредности 10,000.00 динара са акцијама номиналне вредности 1,000.00 динара.

Замена акција извршена је са циљем повећања ликвидности хартија, као и њихове веће доступности ширем кругу малих инвеститора.

Коефицијент адекватности капитала Банке, на дан 30. септембар 2018. године, израчунат на основу финансијских извештаја износи 29.18% применом познатих одлука Народне банке Србије за 2018. годину.

Поред тога Банка је дужна да новчани део капитала одржава на нивоу од ЕУР 10,000 хиљада. На дан 30.09.2018. новчани део капитала је изнад прописаног нивоа.

Структура акцијског капитала – обичне акције на дан 30.09.2018. године је следећа:

Назив акционара	% учешћа
Република Србија	41.74
EBRD, LONDON	24.43
IFC CAPITALIZATION FUND LP	10.15
DEG-DEUTSHE INVESTITIONS	4.60
SWEDFUND INTERNATIONAL	2.30
Југобанка АД Београд у стечају	1.91
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	1.90
Компанија Дунав осигурање	1.53
EAST CAPITAL (lux) BALKAN FUND	1.26
GLOBAL MACRO CAPITAL OPPORTUNITIES	0.78
СТАНКОМ Со ДОО БЕОГРАД	0.70
GLOBAL MACRO ABSOLUTE RETURN A	0.50
SOCIETE GENER. BANKA SRBIJA - Custody рачун	0.48
UNICREDIT BANK Srbija AD - Custody рачун	0.46
Остали	7.26
	<u>100.00</u>

4. ОДНОСИ СА ЗАВИСНИМ ЛИЦИМА

4. А . Стање на дан 30.09.2018. године

ПОТРАЖИВАЊА

у хиљадама динара

Зависна лица	Пласм. и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	6,642	896	40	95	7,483	-	7,483
2. Ком. банка АД Бања Лука	101,911	-	238	1,287	100,862	1,184,179	1,285,041
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	145	-	-	145	200	345
УКУПНО:	108,553	1,041	278	1,382	108,490	1,184,379	1,292,869

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	1,065,382	-	1,654	1,067,036
2. Ком. банка АД Бања Лука	213,616	-	-	213,616
3. КомБанк ИНВЕСТ	25	-	-	25
УКУПНО:	1,279,023	-	1,654	1,280,677

ПРИХОДИ И РАСХОДИ за период 01.01. – 30.09.2018. године

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија и остали приходи	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	54	2,136	-	(1)	2,189
2. Ком. банка АД Бања Лука	2,806	3,383	-	(792)	5,397
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	938	-	-	938
УКУПНО:	2,860	6,457	-	(793)	8,524

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 11,543 хиљада динара.

4. Б. Стање на дан 31.12.2017. године

Стање на дан 31.12.2017. године

ПОТРАЖИВАЊА

у хиљадама динара

Зависна лица	Пласм. и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	6,589	902	-	7,491	-	7,491
2. Ком. банка АД Бања Лука	490,815	42	1,295	492,152	-	492,152
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	119	-	119	200	319
УКУПНО:	497,404	1,063	1,295	499,762	200	499,962

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	1,019,079	-	1,654	1,020,733
2. Ком. банка АД Бања Лука	229,884	-	-	229,884
3. КомБанк ИНВЕСТ	49	-	-	49
УКУПНО:	1,249,012	-	1,654	1,250,666

ПРИХОДИ И РАСХОДИ за период 01.01. – 30.09.2017. године

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	65	2,081	-	(628)	1,518
2. Ком. банка АД Бања Лука	2,958	2,709	-	(603)	5,064
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	1,248	(102)	-	1,146
УКУПНО:	3,023	6,038	(102)	(1,231)	7,728

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето позитивне курсне разлике у износу од 39,014 хиљада динара.

5. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Банке ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Банка изложена, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, одржавање учешћа ризичних кредита (НПЛ) у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Банку, највиши прихватљив ниво ненаплативих кредита, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом, могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Банке и могу бити модификовани током године.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, Банка је током 2017. године извршила значајне промене у организационој структури (груписање филијала у Пословне центре, промене у оквиру Функције привреде и становништва, промене начина одлучивања), као и измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима. Изменом Стратегије и Политике управљања ризицима извршена су усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе и унапређено је управљање кредитним ризицима у делу свеобухватности проблематичних потраживања и изложености према једном лицу или групи повезаних лица.

Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима Банка анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Банке.

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Банку.

Банка је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом – скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмиривања обавеза (Watch lista);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Укљученост у корпоративно управљање и управљање ризицима индикатора за праћење лоше активе;
- Транспарентно извештавање.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које Банка користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих делова Банке у систему управљања ризицима.

Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је усвојила нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама, која се примењује од 01.01.2018. године.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом усвајањем процедура за управљање ризицима, односно за идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивањем њихове примене и извештавањем Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Банке према лицу повезаном са Банком и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања Банке) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произлазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору Банке.

Функција управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа Банке.

Сектор управљања средствима и билансом банке је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и у управљање активом и пасивом Банке. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуирано спровођење независног вредновања система управљања ризицима, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике те усклађености и предложи планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Банке.

Процес управљања ризицима

Банка редовно мери, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења који омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима.

Праћење и контрола ризика се спровode кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита које је Банка успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Банка је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленим на свим нивоима у Банци правовремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима Банке.

Врсте ризика

Банка је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишним ризицима, оперативним ризицима, ризику улагања, ризику концентрације изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити при редовном пословању Банке.

5.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Банка има дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужење рока и реструктурирања потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима. Одобравање кредита врши се у зависности од циљаног тржишта, карактеристика дужника, као и намене кредита.

Пре одобрења пласмана Банка процењује кредитну способност дужника, као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума, и понуђени колатерал, као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежна лица, одбори и органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања, доносе Одлуку о одобрењу пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености. С обзиром на значај кредитног ризика направљена је дисперзија у нивоима одлучивања код пласирања средстава Банке. Ова дисперзија је обезбеђена утврђивањем лимита до којих поједина лица или органи могу да одлучују. Органи који доносе кредитне одлуке, са различитим нивоима овлашћења, су: лица са посебним овлашћењима из Функције управљања ризицима, Кредитни одбор, Извршни одбор и Управни одбор.

Приликом доношења одлука поштује се принцип двоструке контроле, тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

За пласмане уговорене у страниј валути или у динарима са валутном клаузулом, Банка процењује утицај промене курса динара на финансијско стање и кредитну способност дужника, а нарочито анализира адекватност новчаних токова дужника у односу на промењени ниво кредитних обавеза под претпоставком да ће доћи до одређених промена курса динара на годишњем нивоу.

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложености послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитном ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, односно поделу дужности, надлежности и одговорности с друге стране. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Банке.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Банке;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Банка оцењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врши мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

У анализи кредитног ризика поред Интерног система рејтинга Банка користи и начела прописана регулативом Народне банке Србије, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. Примена ових критеријума омогућава Банци да покрије неочекиване губитке који могу настати услед немогућности и неспособности клијента да своје обавезе измирује о року доспећа према уговором дефинисаним условима. У том смислу Банка врши класификацију потраживања и обрачун потребног нивоа резерви за процењене губитке, редовном анализом портфолија. Анализа обухвата мерење адекватности резерви за процењене губитке по клијентима, категоријама ризика, деловима портфолија и укупном портфолију.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Банке.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености на нивоу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, и инструменте кредитне заштите.

Банка прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Банке, и редовно врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редефинисање истих у случају промене фактора ризика.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу којих има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик по основу билансних изложености.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на месечном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извештавања.

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања

Банка прати квалитет портфолија на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се прате на регуларној временској основи и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорије Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и NPL клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Сврха праћења квалитета портфолија је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиревању обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци (матичном друштву) или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиревању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи, као и потенцијалне обавезе по основу издатих гаранција (ако постоји вероватноћа да ће бити активирани) и преузетих неопозивих обавеза (уколико би њиховим повлачењем дошло до настанка потраживања за које Банка сматра да не би било наплаћено у целости без реализације средстава обезбеђења). Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмиревања обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- Банка активирала уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Банке (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведену групу, односно испуњавало те услове.

Банка редовно прати предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролише правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Полугодишњи мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци, или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења као и мониторинг свеукупног пословања представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања Банка након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификује у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Банке се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 19 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Банка користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиревању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категија рејтинга 3) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4 и 5). Категорија ризика 4, дели се на пет подкатегија и то: 4+, 4 и 4- – неризични клијенти (РЕ), 4Д ризични клијенти (NPE) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (NPE) са доцњом од 91 до 180 дана.

Банка се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности активе

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

Појединачно процењивање

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиревања овавеза – defaulta (ризичан пласман, подкатегорија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоје мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Банка располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине, при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичности појединачног клијента, као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и који нису појединачно значајни са статусом default-а и за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ обезвређења, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2).

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка Банка врши и за неискоришћене преузете обавезе, за које није уговорила безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, Банка користи фактор конверзије (CCF) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Банка користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (колатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Количина и тип потребног колатерала зависи од процене кредитног ризика.

Као стандардне инструменте обезбеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне кредите – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретностима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита и друго.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, Банка обезбеђује стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигурани од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залог, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте колатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности колатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом колатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Банка обраћа пажњу на редовну процену/вредновање колатерала. За неризичне пласмане (PE), хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (NPL), хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолија Банке са кретањима вредности на тржишту Републике Србије (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Банка спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност колатерала и тенденције кретања, Банка прати и ажурира како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

5.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 30. септембра 2018. и 31. децембра 2017. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику

	30.09.2018.		31.12.2017	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	416,006,793	389,695,844	399,678,901	369,183,538
Готовина и средства код централне банке	52,340,197	52,340,197	49,840,887	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	22,402,452	22,174,345	29,746,347	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	178,410,654	164,376,387	171,931,966	153,897,367
Финансијска средства	131,902,738	131,900,839	117,288,770	117,288,767
Остала средства	8,806,572	6,856,491	9,347,623	6,798,506
Немонетарна имовина	22,144,180	12,047,585	21,523,308	11,814,222
II. Ванбилансне ставке	43,538,768	43,299,856	34,284,701	34,160,309
Плативе гаранције	3,190,626	3,125,203	3,443,746	3,416,712
Чинидбене гаранције	3,208,884	3,192,433	4,349,152	4,320,139
Преузете неопозиве обавезе	36,917,946	36,782,988	26,194,257	26,149,893
Остало	221,312	199,232	297,546	273,565
Укупно (I+II)	459,545,561	432,995,700	433,963,602	403,343,847

Највећи кредитни ризик за Банку настаје из остварених кредитних аранжмана, али је Банка изложена и ризику по основу ванбилансних позиција који проистиче из потенцијалних и преузетих обавеза.

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

30.09.2018.	Непроблематична потраживања	Проблематична потраживања	Укупно	Исправка вредности непроблематичних потраживања	Исправка вредности проблематичних потраживања	У хиљадама динара	
						Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	37,461,204	1,503,024	38,964,228	35,165	775,661	810,826	38,153,402
Готовински	29,256,463	193,925	29,450,388	67,088	130,603	197,691	29,252,697
Пољопривреда	8,409,173	269,349	8,678,522	80,081	145,070	225,152	8,453,370
Остало	5,620,593	160,716	5,781,309	16,295	140,764	157,059	5,624,250
Микро бизнис	8,873,383	639,428	9,512,811	126,980	286,531	413,511	9,099,300
Укупно становништво	89,620,815	2,766,443	92,387,258	325,609	1,478,630	1,804,239	90,583,020
Велика предузећа	36,206,490	11,070,293	47,276,783	472,684	7,904,253	8,376,937	38,899,846
Средња предузећа	7,755,230	1,937,340	9,692,571	113,405	1,274,973	1,388,378	8,304,193
Мала предузећа	3,701,811	1,240,159	4,941,970	35,205	639,399	674,604	4,267,367
Држава	10,035,972	668,394	10,704,366	59,693	147,259	206,952	10,497,414
Остало	12,004,842	1,402,865	13,407,707	180,705	1,402,454	1,583,158	11,824,549
Привредни клијенти	69,704,345	16,319,052	86,023,396	861,691	11,368,338	12,230,029	73,793,368
Укупно	159,325,160	19,085,494	178,410,654	1,187,299	12,846,968	14,034,267	164,376,387
Потраживања од банака	22,194,633	207,819	22,402,452	20,288	207,819	228,107	22,174,345

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2017.	У хиљадама динара						
	Непроблематична потраживања	Проблематична потраживања	Укупно	Исправка вредности непроблематичних потраживања	Исправка вредности проблематичних потраживања	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	35,946,088	1,532,193	37,478,281	94,115	520,302	614,417	36,863,864
Готовински	24,286,208	302,978	24,589,186	200,232	229,834	430,066	24,159,120
Пољопривреда	7,153,549	205,883	7,359,432	61,549	100,090	161,639	7,197,793
Остало	5,353,083	383,880	5,736,963	76,780	372,548	449,328	5,287,635
Микро бизнис	7,704,698	697,867	8,402,565	100,490	289,855	390,345	8,012,220
Укупно становништво	80,443,626	3,122,801	83,566,427	533,166	1,512,629	2,045,795	81,520,632
Велика предузећа	35,400,783	16,940,157	52,340,940	260,084	11,881,024	12,141,108	40,199,832
Средња предузећа	9,776,084	2,037,738	11,813,822	54,739	1,349,336	1,404,075	10,409,747
Мала предузећа	3,979,898	1,378,923	5,358,821	64,820	685,329	750,149	4,608,672
Држава	9,612,889	997,190	10,610,079	89,830	166,416	256,246	10,353,833
Остало	6,804,318	1,437,559	8,241,877	78	1,437,148	1,437,226	6,804,651
Привредни клијенти	65,573,972	22,791,567	88,365,539	469,551	15,519,253	15,988,804	72,376,735
Укупно	146,017,598	25,914,368	171,931,966	1,002,717	17,031,882	18,034,599	153,897,367
Потраживања од банака	29,543,789	202,558	29,746,347	-	202,558	202,558	29,543,789

Проблематични кредити и потраживања

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Банка утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања оавеза – defaulta (подкатегија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Непроблематични кредити и потраживања

За непроблематична потраживања (категије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегије 4+, 4 и 4-), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2). Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

5.1.2. Проблематична потраживања

У хиљадама динара

30.09.2018.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	Учешће проблематичних у укупним потраживањима (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Становништво	92,387,258	1,804,239	2,766,443	861,288	1,478,630	2,99%	2,505,829
Стамбени	38,964,228	810,826	1,503,024	440,953	775,661	3,86%	1,491,857
Готовински	29,450,388	197,691	193,925	29,138	130,603	0,66%	125,541
Пољопривреда	8,678,522	225,152	269,349	17,713	145,070	3,10%	249,005
Остало	5,781,309	157,059	160,716	-	140,764	2,78%	-
Микро бизнис	9,512,811	413,511	639,428	373,483	286,531	6,72%	639,426
Привредни клијенти	86,023,396	12,230,029	16,319,052	12,378,747	11,368,338	18,97%	14,734,466
Пољопривреда	5,436,531	98,434	230,319	14,137	73,434	4,24%	230,487
Прерађивачка индустрија	15,681,394	2,533,024	4,510,011	3,892,165	2,407,934	28,76%	4,504,059
Електрична енергија	122,156	3,751	37,360	-	26	30,58%	37,360
Грађевинарство	7,737,083	995,183	949,460	826,364	904,099	12,27%	949,460
Трговина на велико и мало	24,206,508	1,086,641	1,912,009	1,660,449	734,824	7,90%	1,905,737
Услугне делатности	5,431,803	1,218,472	1,480,782	1,461,083	1,174,005	27,26%	1,480,782
Активности у вези са некретнинама	3,597,904	692,409	1,325,018	977,746	690,020	36,83%	1,325,476
Остало	23,810,016	5,602,116	5,874,092	3,546,803	5,383,995	24,67%	4,301,105
Укупно	178,410,654	14,034,267	19,085,494	13,240,035	12,846,968	10,70%	17,240,295
Потраживања од банака	22,402,452	228,107	207,819	-	207,819	0,93%	-

У хиљадама динара

31.12.2017.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	Учешће проблематичних у укупним потраживањима (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Становништво	83,566,427	2,045,795	3,122,801	859,561	1,512,629	3,74%	2,648,094
Стамбени	37,478,281	614,417	1,532,194	430,253	520,302	4,09%	1,511,866
Готовински	24,589,186	430,066	302,978	27,510	229,833	1,23%	232,677
Пољопривреда	7,359,432	161,639	205,882	19,626	100,090	2,80%	196,094
Остало	5,736,963	449,327	383,880	-	372,548	6,69%	10,416
Микро бизнис	8,402,565	390,345	697,866	382,172	289,855	8,31%	697,041
Привредни клијенти	88,365,539	15,988,804	22,791,567	17,862,874	15,519,253	25,79%	21,102,348
Пољопривреда	6,066,845	161,354	253,050	28,243	113,994	4,17%	252,908
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,941,568	9,145,453	8,191,755	5,721,734	40,86%	6,591,232
Електрична енергија	149,035	28,187	67,005	-	174	44,96%	67,005
Грађевинарство	5,681,922	891,110	934,013	810,916	885,538	16,44%	1,148,489
Трговина на велико и мало	22,011,868	1,845,546	3,652,235	2,846,093	1,756,203	16,59%	3,804,104
Услужне делатности	13,182,040	1,163,568	1,438,755	1,411,506	1,089,579	10,91%	1,465,235
Активности у вези са некретнинама	1,512,515	692,376	1,345,149	960,907	691,123	88,93%	1,370,156
Остало	17,380,506	5,265,097	5,955,907	3,613,454	5,260,908	34,27%	6,403,219
Укупно	171,931,966	18,034,599	25,914,368	18,722,435	17,031,882	15,07%	23,750,442
Потраживања од банака	29,746,347	202,558	202,558	-	202,558	0,68%	-

5.1.3. Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

	30.09.2018.					31.12.2017.				
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3)	Висок (ИР 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3)	Висок (ИР 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
Стамбени	37,269,817	158,996	32,391	37,461,204	37,273,918	35,707,544	228,663	9,881	35,946,088	35,671,079
Готовински	28,955,164	85,198	216,101	29,256,463	7,053,616	24,222,726	62,847	635	24,286,208	11,521,899
Пољопривреда	8,374,614	30,881	3,678	8,409,173	6,544,563	7,125,547	27,708	294	7,153,549	6,059,245
Остало	5,582,006	18,131	20,456	5,620,593	96,557	5,331,736	18,050	3,297	5,353,083	96,689
Микро бизнис	8,400,865	375,138	97,380	8,873,383	8,873,394	7,286,079	356,729	61,890	7,704,698	7,704,263
Укупно становништво	88,582,465	668,343	370,007	89,620,815	59,842,049	79,673,633	693,996	75,997	80,443,626	61,053,174
Велика предузећа	31,941,020	4,036,053	229,417	36,206,490	36,250,619	34,569,288	831,495	-	35,400,783	34,954,220
Средња предузећа	7,252,736	178,469	324,025	7,755,230	7,702,334	9,584,446	190,160	1,478	9,776,084	9,647,024
Мала предузећа	3,594,503	107,308	-	3,701,811	3,701,946	3,844,531	135,365	2	3,979,898	3,955,505
Држава	9,029,145	970,073	36,754	10,035,972	7,394,215	7,794,070	1,768,042	50,777	9,612,889	6,158,448
Остало	12,004,637	-	205	12,004,842	8,953,429	3,052,381	3,751,885	52	6,804,318	3,752,134
Привредни клијенти	63,822,041	5,291,903	590,401	69,704,345	64,002,542	58,844,716	6,676,947	52,309	65,573,972	58,467,332
Укупно	152,404,506	5,960,246	960,408	159,325,160	123,844,591	138,518,348	7,370,943	128,307	146,017,598	119,520,506
Потраживања од банака	22,194,633	-	-	22,194,633	-	29,543,789	-	-	29,543,789	-

5.1.4. Реструктурирана потраживања

Мере које Банка спроводи приликом реструктурирања потраживања

Банка спроводи различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Банке уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које Банка најчешће спроводи приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа које је углавном пропраћено и кориговањем каматне стопе која се усклађује са финансијским положајем клијената,
- увођење грасе периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе, односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања – у оправданим случајевима могуће је вршити рефинасирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Банке (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис – у протеклом периоду Банка није спроводила делимичне отписе приликом реструктурирања, али у наредном периоду Банка ће пажљиво размотрити оправданост и ове мере у поступку реструктурирања уколико је основана, у циљу свођења обавеза дужника на реални ниво који је могуће отплатити из новчаног тока, при чему ће се свакако сагледавати компаративно и колатерална позиција Банке уз пројекцију могућности наплате, како би Банка наплатила своје потраживање у максималном могућем износу,
- конвертовање дуга у капитал – такође није вршено у протеклом периоду, а у наредном периоду вршиће се појединачна процена оправданости реализације ове мере уколико је то једина могућност спровођења реструктурирања, тј. наплате потраживања Банке.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка ретруктурирања.

5.1.5. Ризик концентрације

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија. Банка на годишњем нивоу у зависности од тржишних кретања, апетита за ризиком, пословне политике и годишњег бизнис плана, преиспитује и по потреби мења интерно постављене лимите.

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

5.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка неповољних догађаја који могу негативно утицати на финансијски резултат и капитал Банке. Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Банке у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и остале пасиве.

Банка у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у немогућности Банке да испуњава своје доспеле обавезе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве и обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Банка:

- врши диверсификацију извора средстава, по валутама и рочности;
- формира довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика ликвидности и подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености ризику ликвидности Банке која подразумева контролу на свим нивоима управљања ризиком ликвидности као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу. Поред усклађивања са екстерно дефинисаним лимитом показатеља ликвидности, Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним ужим показатељем ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Банка такође, усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем покрића ликвидном активом, који одржава на нивоу који није нижи од 100%.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности		Показатељ покрића ликвидном активом	
	30.09.2018.	31.12.2017.	30.09.2018.	31.12.2017.	30.09.2018.	31.12.2017.
На дан	4.49	4.3	4.27	4.1	453%	436%
Просек за период	4.59	3.99	4.31	3.61	449%	
Максималан за период	4.92	5.61	4.68	5.21	489%	-
Минималан за период	3.95	2.79	3.76	2.41	388%	-

Током прва три квартала 2018. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита.

Банка дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о ГАП-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	30.09.2018.	31.12.2017.
ГАП до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	(2.31%)	2.16%
Кумулативни ГАП до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	(2.23%)	5.97%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рачности по значајним валутама.

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, односно коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Банке и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство Банке верује да одговарајућа диверсификација портфолиа депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава.

Банка редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

5.3. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, као и други надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

5.3.1. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Банка управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго.

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивањем одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргином интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Банка посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносног активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Банка процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке и подразумева процес дефинисања система лимита изложености Банке, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Банке. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом ГАП-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика последњег дана била је следећа:

	Лимити	30.09.2018.	31.12.2017.
Релативни GAP	Max 15%	2.29%	2.18%
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	1.03	1.03

Током прва три квартала 2018. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Поред наведеног, Банка је дефинисала интерне лимите изложености каматном ризику по значанијим валутама и лимит максималне економске вредности капитала.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	30.09.2018.	31.12.2017.
На дан	4.77%	3.65%
Просек за период	4.90%	3.86%
Максималан за период	5.72%	4.49%
Минималан за период	4.00%	3.03%
Лимит	20%	20%

Руководство Банке верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање усклађености са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

5.3.2. Девизни ризик

Банка је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књижи и књижи трговања у иностраној валути и злату, као и динарске позиције индексираних валутном клаузулом.

У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања девизним ризику врше надлежни одбори у оквиру својих надлежности, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

Процес управљања девизним ризику спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Банка на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test;
- backtesting.

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз постављање система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика у току дана омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним лимитом девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 30. септембар 2018. године:

	30.09.2018.	31.12.2017.
Укупна ризична девизна позиција	2,017,771	2,248,347
Показатељ девизног ризика	3.52%	4.4%
Регулаторно прописан лимити	20%	20%

5.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови са физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, услуге за рачун клијената и управљање имовином.

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажураност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Одбору за ревизију

Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на изложеност оперативном ризику Банке.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Банка процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

5.5. Ризици улагања Банке

Ризици улагања Банке представљају ризике улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагања Банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала Банке, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим Банка стиче удео или акције лица које није лице у финансијском сектору. Укупна улагања Банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не смеју прећи 60% капитала Банке, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

5.6. Ризик изложености

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком, јесте изложеност која износи преко 10% капитала Банке.

У свом пословању, Банка води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Банке;
- Збир свих великих изложености Банке не сме прећи 400% капитала Банке.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Банком.

Изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Банком, кретала се у оквиру прописаних лимита.

5.7. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са седиштем изван Републике Србије, за финансирање пословања у Републици Србији, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Републици Србији, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље порекла дужника.

5.8. Управљање капиталом

Банка је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Банке.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017. године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за заштитне слојеве капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

Регулаторни капитал Банке представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала (укупног, основног или основног акцијског) Банке и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука; ризичне активе по основу изложености ризику измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука); по основу изложености тржишним ризицима; по основу изложености оперативном ризику; по основу изложености ризику прилагођавања кредитне изложености и ризичне активе по основу прекорачења лимита изложености из књиге трговања. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	30.09.2018.	31.12.2017.
Основни капитал	58,649,280	55,122,806
Основни акцијски капитал	58,275,770	54,749,296
Додатни основни капитал	373,510	373,510
Допунски капитал	-	-
Одбитне ставке од капитала	(1,335,067)	(3,992,144)
Капитал	57,314,213	51,130,662
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	159,580,701	146,903,022
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	31,379,213	31,680,737
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	5,450,675	4,761,814
Показатељ адекватности капитала (мин. 14,21%)	29.18%	27.89%
Показатељ адекватности основног капитала (мин. 12,21%)	29.18%	27.89%
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин. 10,71%)	28.99%	27.68%
Током трећег квартала 2018. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита (8% + комбиновани заштитни слој капитала, 6% + комбиновани заштитни слој капитала и 4,5% + комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).		

Банка Стратегијом и Планом управљања капиталом обезбеђује одржавање нивоа и структуру интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током трећег квартала 2018. године Банка је обрачунавала и показатељ левериџа у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Банка на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес, испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика,
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је Банка изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем Банке,
- укључен је у систем управљања Банком и доношење одлука,
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала у Банци обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
 - капитала и расположивог интерног капитала;
 - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
 - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

6. ДОГАЂАЈИ НАКОН БИЛАНСА СТАЊА

Дана 17.10.2018. године одржана је ванредна седница Скупштине Банке на којој су донете одлуке о измени појединих чланова Управног одбора Банке.

7. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре (РСД) на дан 30. септембар 2018. и 31. децембра 2017. године за поједине главне валуте су:

Валуте	Званични курс НБС	
	2018.	2017.
USD	101.6899	99.1155
EUR	118.4179	118.4727
CHF	104.1036	101.2847

У Београду,

Дана 06.11.2018. године

Лица одговорна за састављање
финансијских извештаја

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

Svetog Save 14, 11000 Beograd

Tel: +381 11 30 80 100

Fax: +381 11 344 13 35

Matični broj: 07737068

PIB: SR 100001931

PDV broj: 134968641

Šifra delatnosti: 6419

Agencija za privredne registre: 10156/2005

Broj računa: 908-20501-70

SWIFT: KOBBCSBG

E-mail: posta@kombank.com

ИЗЈАВА

Према нашем мишљењу, квартални финансијски извештаји за период 01.01.2018. до 30.09.2018. године, у свим материјално значајним питањима дају истините и објективне податке о имовини, обавезама, добицима и губицима, финансијском положају и пословању Комерцијалне банке АД Београд и састављени су у складу са Законом о рачуноводству, Законом о банкама и осталим релевантним подзаконским актима Народне банке Србије, као и Међународним рачуноводственим стандардима и Међународним стандардима финансијског извештавања (МРС и МСФИ).

Лица одговорна за састављање финансијских извештаја

Сања Ђековић

Извршни директор за
финансије и рачуноводство

Мирослав Перић

Члан ИО Банке

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

ИЗВРШНИ ОДБОР

Број: 330 / ИО

Београд, 06.11.2018. године

На основу члана 31. Статута Комерцијалне банке АД Београд, а у складу са чланом 50, 51, 52 и 53. Закона о тржишту капитала, Извршни одбор Комерцијалне банке АД Београд на 52 седници, дана 06.11.2018. године, доноси

ОДЛУКУ

О УСВАЈАЊУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД ЗА ПЕРИОД ЈАНУАР - СЕПТЕМБАР 2018. ГОДИНЕ

I

Усвајају се редовни финансијски извештаји Комерцијалне банке АД Београд за период од 01.01. до 30.09.2018. године:

1. Биланс успеха за период од 01.01. до 30.09.2018. године,
2. Биланс стања на дан 30.09.2018. године,
3. Извештај о осталом резултату у периоду од 01.01. до 30.09.2018. године,
4. Извештај о променама на капиталу у периоду од 01.01. до 30.09.2018. године,
5. Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01. до 30.09.2018. године и
6. Напомене уз финансијске извештаје за период од 01.01. до 30.09.2018. године,

у тексту који је саставни део ове одлуке.

Усваја се Извештај о пословању Комерцијалне банке АД Београд за период од 01.01. до 30.09.2018. године.

II

Овлашћују се: члан Извршног одбора др Мирослав Перић и Извршни директор за финансије и рачуноводство Сања Ђековић, да потпишу Финансијске извештаје Комерцијалне банке АД Београд из става 1 тачке I ове одлуке.

Овлашћују се: члан Извршног одбора др Мирослав Перић и директор Сектора контролинга и планирања Драгана Романдић, да потпишу Извештај о пословању Комерцијалне банке АД Београд из става 2 тачке I ове одлуке.

III

Задужују се Сектор рачуноводства, Сектор контролинга и планирања и Сектор хартија од вредности и финансијских тржишта да Финансијске извештаје Комерцијалне банке АД Београд, из тачке I ове одлуке, доставе Комисији за хартије од вредности и Београдској берзи до 15.11.2018. године у складу са чланом 53. Закона о тржишту капитала.

ЧЛАН ИЗВРШНОГ ОДБОРА

др Мирослав Перић

ПРЕДСЕДНИК ИЗВРШНОГ ОДБОРА

др Владимир Медан

ИЗЈАВА

Појединачни финансијски извештаји Комерцијалне банке АД Београд за период 01.01.2018. до 30.09.2018. године, нису ревидирани.

У складу са Законом о рачуноводству, Законом о банкама и осталим релевантним подзаконским актима Народне банке Србије, Комерцијална банка АД Београд врши само ревизију годишњих финансијских извештаја.

Изјава се даје у складу са чланом 52. став 7. Закона о тржишту капитала.

Лица одговорна за састављање финансијских извештаја

Сања Ђековић

Извршни директор за
финансије и рачуноводство

Мирослав Перић

Члан ИО Банке